

TALENDE STENE

Af

N. P. MADSEN

ANDET OPLAG
7.-8. TUSIND

KØBENHAVN
KIRKELIG FORENING FOR DEN INDRE MISSION
I DANMARK (THOR PONTOPPIDAN), SILOAM V.
1914

COPYRIGHT 1914
by
Kirkelig Forening for den indre Mission
i Danmark

INDHOLD

	Side
1. Guds Symfoni. I	7
2. Der blev en Sten løsrevet.....	21
3. Titus divus	32
4. Hellig Jord.....	43
5. Hvad alle Folkeslag kan huske	55
6. Hvad Kongen ikke fortalte	73
7. Der staar skrevet	82
8. Gennem minderige Galerier	91
9. Verdens aabne Saar	99
10. Guds Symfoni. II.....	105

I

Guds Symfoni. I.

En Symfoni er et Digt i Toner.

Og hver Tone vidner om dets Skaber, er en Genklang af, hvad der bor i hans Sjæl. Den siger noget om ham. Gennem den hele Tonedigtning kan man danne sig et Billede af Komponistens indre Liv, ja ligesom gøre et Indblik i det dybeste i hans Væsen. Vi kan kende ham gennem de Toner, han spiller.

Hvis vi har Øre for Musik.

Der er ogsaa en Guds Symfoni. Den er sammensat af tusinde Toner. Og hver Tone aabenbarer en Side af hans Væsen, fortæller os noget om, hvordan han er.

Hvis vi kan høre.

Og det kan vi. Det kan alle, hvis de da ikke selv har tillukket deres Øren, saa de ikke vil høre. Selv de, der er kommet længst bort fra Gud, kan høre Toner fra ham og derfor vide noget om, hvordan han er. Selv

Hedningerne. De kan ikke høre alle Tonerne, ikke de højeste og herligste, men dog nogle.

En Dag, da jeg laa syg ovenpaa, sad min Datter og spillede i Stuen neden under. Fjernt og dog dæmpet lød Musiken op til mig. Men der var visse Toner, jeg ikke kunde høre. Det var de høje. Jo højere de blev, desto svagere og utydeligere lød de. Det var som døde de bort undervejs. Men saa blev en Dør lukket op, og alle Tonerne bruste op til mig.

Saaledes gaar det med alle Hedningere, ja med alle vantro, uomvendte Mennesker. De kan ikke høre de høje Toner i Guds Symfoni. Ikke Englenes Toner over Betlehems Marker om Fred paa Jord. Ikke Tonerne fra Golgata om Lammet, om Korset, om Forsoningens Blod. Ikke Tonen fra Paaskemorgen om Sejr over Synd og Død og Helvede. Ikke de Toner, hvori der er evigt Liv og fylder en Synder med Guds Fred og Glæde.

Først skal der lukkes en Dør op, saaledes som der i vor Tid aabnes Dør efter Dør ud over Jorden. Først skal deres Øren aabnes, deres Hjerter oplades, saa først kan Evangeliets fulde Toner høres.

Men nogle Toner kan selv de dybest sunkne Mennesker høre, saa mange, at de kan vide noget om Gud.

Hør hvad Paulus siger om de ugudelige Hedninger
i det ugudelige Rom.

„Det, som man kan vide om Gud, er aabenbart iblandt dem, Gud har jo aabenbaret dem det. Thi hans usynlige Væsen, baade hans evige Kraft og Guddommelighed, skues fra Verdens Skabelse af, idet det forstaas af hans Gerninger, saa at de have ingen Undskyldning." Rom. 1, 19—20.

De kunde ikke vide noget om Guds Naade, Guds frelsende Kærlighed i Jesus Kristus. Disse Toner havde kun lydt for Israel, svagt og dæmpet, og de døde bort, før de naaede ud til Hedningerne. De kom først til at tone i hele deres Kraft og Klarhed for alle Folk og Slægter i Tidens Fylde.

Vi ser, hvorledes Døren begynder at lukkes op Pinse-dag, hvor Mennesker „af alle Folkeslag under Himlen" hørte Evangeliet forkyndt i deres egne Tungemaal.

Men Hedningerne kunde vide noget om „Guds usynlige Væsen baade hans evige Kraft og Guddommelighed." Thi det havde Gud aabenbaret dem gennem alle sine underfulde Gerninger. Gennem alt det skabte klang den Tone ud over Verden, saa alle kunde høre den — Tonen om Guds evige Kraft og Guddommelighed. Ja, de kunde høre den saa tydeligt, saa de var „uden Undskyldning," naar de vendte sig bort fra Gud og dyrkede afmægtige, afskyelige Afguder, og levede deres Liv i væmmelige Synder.

Ogsaa en anden Tone kunde de høre — en streng Tone, hvori der var Anklage og Dom. Skønt de ikke havde Guds Lov udtalt i klare Bud, havde de dog en Lov i dem selv, idet „deres Samvittighed vidnede med og Tankerne indbyrdes anklagede og forsvarede hverandre/ Rom. 2, saa de kunde vide, at de var Syndere og Skyldnere.

Men var de uden Undskyldning, saa er vi det meget mere, hvis vi ikke vil lukke vore Øren op og høre Guds Røst. Vi ved meget mere om Gud end Hedningerne i Rom — vi, som bor i et Land, hvor Evangeliet har lydt i tusinde Aar, vi, som lever i en Tid, hvor Tonerne fra Gud lyder klarere og renere og stærkere ud over Jorden end nogen Sinde siden den første Menigheds Dage.

Vi kan alle høre.

Og ikke saa underligt. For Gud er jo alle Vegne og taler til os alle Vegne fra.

„Er jeg ikke den, som opfylder Himlene og Jorden, siger Herren." Jer. 23, 24.

Og David synger:

„Dersom jeg farer op til Himlen, da er du der, og reder jeg Leje i Dødsriget, se, da er du der! Vilde jeg tage Morgenrødens Vinger, vilde jeg bo ved det yderste

Hav, saa skulde ogsaa der din Haand føre mig og din højre holde mig fast." Ps. 139.

Derfor kan vi alle høre — flere eller færre Toner. Men vi kan alle komme til at høre bedre, naar Døren lukkes højere op. Og det er det, *jeg* vil prøve paa i denne lille Bog, saa flere og flere Toner fra Guds herlige Symfoni kan strømme op til os, eller ned til os — alt eftersom hvor vi er.

Der er tusinde Toner. Og alle taler de om, hvordan Gud er, fortæller om en eller anden underfuld Side af hans guddommelige Væsen.

Luk først din Bibel op. Ikke kigge i den blot hist og her, men luk den op. Prøv ganske stille at sidde og lytte til, hvad den siger om Gud, og du vil undre dig — maaske synke i Knæ. Maaske er der meget, der lyder fjernt og dæmpet endnu, men som vi sidder og lytter, lukker Gud Døren op, saa Toner, vi ikke før rigtig kunde høre, strømmer os i Møde.

Og saa Vidnesbyrdet fra Guds Folk. Jeg tænker ikke blot paa Forkyndelsen, men paa, hvad hver enkelt har hørt, naar han laa syg ovenpaa eller paa anden Maade var ene med Gud.

Jeg har tidt siddet hos enfoldige Guds Børn og lyttet til, hvad de vidste om Gud. Og jeg maatte saa ofte

erkende, at de vidste noget, som jeg endnu ikke havde hørt. Og det blev mig en Rigdom.

Og hvad saa med de store, de, der har faaet Lov til at høre meget mere end vi. Skal vi et Øjeblik prøve at lytte til, hvad de har hørt.

Jeg vil saaledes nævne Moses.

Han stod en Gang og saa ud over Guds Skaberværk og lyttede til, hvad Gud sagde til ham derigenem.

Og saa paa en Gang hørte han Guds dejlige Symfoni, som tonede ham i Møde fra alt det, Gud havde gjort. Ikke blot en enkel Tone, men hele det underfulde Sammenspil fra alle disse tusinde smaa og store Ting i Himlen og paa Jorden, hvoraf hver lille Del, selv det mindste, sang med, sang sin Tone til Guds Ære.

Hør hvad han siger.

„Og Himlen og Jorden blev fuldkommede, og al deres Hær." 1 Mos. 2, 1.

Al deres Hær. En Hær — det er en Symfoni. Ikke en Vrimmel blot. Vi ser saa ofte kun en Vrimmel. Men han kalder det en Hær, og det vil sige et ordnet Hele, hvori hver enkelt Del har sin bestemte Plads og Op-gave — er en lille Soldat i Hæren, en Stemme i det store Orkester.

Saa bliver der Mening i alt. Saa er Stjernerne ikke

blot en utallig Vrimmel. Saa er det ikke tilfældigt, at den lille Plante staar der ved Vejen, at den lille Snegl kryber hen ad Skovstien. Saa er der intet ubesvaret „hvorfor" mere, naar vi ser ned i den vrimlende Mangfoldighed, dette Mylder af levende Væsener, Dyr og Planter, som vi ikke kan finde nogen Mening med. Vi ved, de er der, netop der hvor de er, fordi Gud har sat dem der. De er allesammen Soldater i Guds store Armé, Stemmer i Guds uendelige Kor. — Saa er selv Ormen ikke stum mere. Saa er det ikke blot Gud, der kan høre, „hvad de maalløse Skabninger alle vil sige, men saa kan vi ogsaa høre dem sige noget, fortælle noget om vor Guds Herlighed.

Ogsaa Salmisterne i den gamle Pagt kunde høre Guds Symfoni.

De hørte den ikke blot gennem Harper og Trommer, gennem Basuner og klingende Cymbler i Herrens Tempel, men gennem alt i Himlen og paa Jorden.

„Dig, Herre, skal alle dine Gerninger prise," synger en.

Ikke blot Mennesker, ikke blot Konger og Fyrster og Dommere paa Jorden, unge Karle og Jomfruer, de gamle med de unge, ikke blot Sol og Maane og alle Lysets Stjerner, men Søuhyrer og alle Dyb, Ild og Hagel, Sne og Røg og Stormvejr, som udretter hans Ord,

Bjerge og alle Høje, Frugttræer og alle Cedre, vilde Dyr og alt Kvæg, Kryb og vingede Fugle — de skal alle love Herrens Navn, synge med i Guds store Symfoni. Ps. 148.

En anden udbryder:

„Himlene glæde sig, og Jorden fryde sig, Havet bruse og dets Fylde! Marken fryde sig og alt, hvad der er paa; da skulle alle Træer i Skoven synge med Fryd for Herrens Ansigt." Ps. 96.

„Floderne skal klappe med Haand, Bjergene skal synge med Fryd til Hobe for Herrens Ansigt."

Ogsaa E s a i a s kunde høre det store Kor. Han skulde forkynde fra Gud, at Bjergene og Højene skulde raabe for Folkets Ansigt med Frydesang, og alle Træer paa Marken skulde klappe i Haand. Kap. 55.

Et andet Sted siger Herren, at Himlene skal synge med Fryd og alle Jordens Dybder, Bjergene og hvert Træ i Skoven skal raabe med Fryd.

Det var glade, lyse Stemmer.

Men der er ogsaa dybe Toner, der synger med i dette Kor, dybe, dystre Stemmer, der lyder som en Klage og vidner om, at vi endnu er paa Jorden — den gamle Jord med dens Synd og Jammer.

Mon vi kan høre disse dybe Toner?

Naar Efteraarsvinden farer susende gennem det døde Løv, og de. nøgne Træer ligesom ryster af Kulde, naar det lille Dyr udstøder sin angstfulde Klage i Dødsangst, idet Rovdyret griber det, eller naar vi en stille Sommeraften sidder i Skoven, og det er som om alle Skovens Blade hvisker i Hulken, eller naar vi en stormfuld Nat staar ved Havet, og det brøler som i Raseri — hvad er saa alt det?

„Naturens Gang," siger Materialisterne, — „Lyrik", raaber den gudløse Digter, og saa synger han sine lyriske Sange om Løvet og Skoven og Havet. Det er alt, hvad han hører.

Paulus var ikke Digter, men han havde et finere Øre end alle Verdens Poeter. Han kunde høre, hvad de var fuldstændig døve for. Han kunde høre Gud i alle disse Røster. For ham var det dybe Basstemmer i Guds Symfoni.

„Hele Skabningen tilsammen sukker og er tilsammen i Smerte indtil nu," siger han. — „Fødselssmerte," betyder Ordet, saa stærkt har det tonet for ham. Hele Skabningen tilsammen var som et Væsen i Trældom, i Lænker, et Væsen, der længtes, sukkede efter Befrielse — efter Guds Børns herlige Frihed. Rom. 8.

Denne mørke Klagetone kunde han høre gennem

alle Naturens forskellige Lyd. For hans Øre var stemt saa fint af Guds Aand.

Er det da underligt, at Guds egen Søn og Verdens Skaber kunde høre som ingen anden, hvorledes alt vidnede om hans himmelske Fader. Du ved godt, hvad han siger, men lad os høre det igen.

Du stod og saa paa en Bunke Hvede oppe paa dit Loft i Formiddag. Du faldt i dybe Tanker og smilede. Men hvad sagde den til dig? Maaske fortalte den dig om alt det, du kunde tjene paa den dejlige Hvede. Ellers ingen Ting.

Jesus stod ogsaa en Gang og saa paa Sæden. Men til ham sagde den noget andet. Ham fortalte den noget om Gud og hans Rige.

„Sæden er Guds Ord.”

Noget faldt ved Vejen — noget paa Stengrund — noget blandt Torne —. Er det dig? Eller er du den gode Jord?

Eller du skulde en Dag ud at saa Kløverfrø. Med Velbehag stak du Haanden ned i den bløde Bunke og faldt i Tanker. Hvad sagde de smaa Frø til dig? De fortalte dig om Fremtiden, om næste Sommer, om en bugnende Kløvermark, hvor Kvæget stod i lange Rækker i yppig Velvære. Og Tankerne gik videre — frem-

ad — fremad — helt hen til Gud. Nej, saa langt kom de ikke, de standsede ved Mejeriet.

Jesus betragtede en Gang et lille Senneps korn, og det sagde noget andet til ham. Han hørte, der var nedlagt en lille Tone i det, og den sang for ham om noget i hans Faders Rige. Den sang om Livet i Gud, der gror op af et lille Frø og bliver til en stor Plante. Den sang om Troen, den levende, sejrende Tro, der kan flytte Bjerge.

Eller du stod og saa paa en Sædemand, eller nogle Høstfolk, eller det Fiskegarn, du skulde til at kaste ud, eller du stod og nød Skuet af den kostbare Perle i Ringen om din Finger. Og hvad sagde alt dette til dig?

Du ved, hvad det sagde til Jesus. Han hørte derigennem Toner, der sang for ham om himmelske Ting.

Maaske gik du ude paa din Mark og hørte Lærken synge, medens den steg op — eller sad i Skoven og lyttede til Fuglenes Kvidder, eller du stod ved dit Vindue i Morges og hørte paa Stærens glade Fløjten. Men hvad sagde de saa til dig, disse Stemmer, disse Toner? Var det Guds smaa Musikanter, Solister i det dejlige, himmelske Kor, du hørte? Hørte du noget om Gud?

Det gjorde Jesus,

For ham var Himlens Fugle ikke blot Fugle og deres Sang ikke blot dejlig Lyrik, der kunde fryde Øret en Stund. For ham var det Stemmer i den store Symfoni, Stemmer, der sang noget om Gud, berømmede en Side af hans Væsen — hans Barmhjertighed, hans Omsorg for alle sine Børn.

„Se paa Himlens Fugle," siger han. Dem føder eders himmelske Fader. Er I ikke meget mere end de?

Og Jesus gaar videre.

„Betragter Lilierne paa Marken!"

Det har du vist gjort saa tidt. Maaske var det en Rose i din Have eller en Nellike eller en dejlig Hyacint i dit Vindue. Men hvad sagde den til dig — om Gud? Den frydede dit Øje, og du indaandede med Velbehag dens Duft, men hørte du, hvad den sagde om Gud?

Det hørte Jesus. Han hørte Blomsterne synge om Guds Omhu for alle sine Børn. Han hørte dem sige:

Gud har klædt os dejligere end Salomon i al sin Herlighed, skulde han saa ikke ogsaa klæde dig, du lidet troende!

— — —

Der er en Stemme, *jeg* særlig vil henlede Opmærksomheden paa. Det er ikke alle, der kan høre den. Farisæerne kunde ikke.

Men David kunde.

Læs Ps. 8. Der siger han.

„Af de spædes og diendes Mund grundfæstede du en Magt for dine Fjenders Skyld for at standse Fjenden og den, som vil hævne sig."

Og Jesus kunde høre det. Læg Mærke til hans Anvendelse af dette Sted. Matth. 21, 15—16.

Det var i Helligdommen. Børnene stod og sang ham et „Hosanna, Davids Søn!" Farisæerne blev vrede, de mærkede, at det var „en Magt," at disse Børn var som en Livvagt overfor hans Fjender.

„Hører du, hvad disse siger?" raaber de.

Ja, Jesus havde hørt det. Han havde hørt meget mere, end de havde hørt. Han havde ogsaa hørt mere, end David hørte fordem. Læg Mærke til, hvorledes han anvender Davids Ord:

„Har I ikke læst: af umyndiges og diendes Mund har du beredt dig Lovsang?"

Lovsang! Urigtigt Citat, en Hukommelsesfejl hos Jesus, vil Bibelkritikerne raabe. Underligt at Farisæerne, som dog kendte Stedet hos David bedre end nogen, ikke vovede at bruge det Vaaben imod ham. De maatte have haft en Følelse af, at Jesus havde forstaaet den inderste, dybeste Mening i Ordet.

Han kunde høre de spæde og diende synge Gud en

Lovsang. Selv det nyfødte Barn kunde han høre stemme
i med i Koret til Guds Ære.

— — —

Skulde vi da ikke synge med, vi, som blev levende,
hellige Instrumenter, stemte af hans Aand til at prise
ham, vor Gud og Fader i Jesus Kristus?

—————

II.

Der blev en Sten løsrevet

„H vis disse tie, skulle Stenene raabe!" Er det ikke
et af de underligste Ord, Herren har sagt?

At Bjergene kan synge, og Floderne klappe i Haand
og alle Skovens Trær juble for deres Skabers An-
sigt, syntes vi at kunne ane noget om i stille, hellige
Stunder, hvis vort Øre er opladt af Gud.

Men at Stenene skal raabe, det er sværere at fatte.

Stenene — det døde af alt dødt, det stummeste
af alt stumt — at de ogsaa skal kunne raabe til Guds
Ære, være talende, højlydte Vidner om Gud — det er
dog noget af det underligste af alt, hvad Jesus har sagt.

Og dog er der nok, der kan pege hen paa Forstaa-
elsen.

Stenene hører dog ogsaa med til den Verden, Gud
har skabt. Den er vel den mest maalløse af alle Guds
„maalløse Skabninger", men dog en Ting, Gud har

skabt, et Guds Værk. Om alle Konger gik frem i Rad, kunde de ikke sætte et Blad paa en Nælde, siger Brorson. Men de kunde lige saa lidt frembringe den mindste lille Sten ved Havets Bred, end sige da Bjergenes gigantiske Stenmasser.

Og mere endnu. For Jesus laa det ikke saa fjernt at tale om Stene som Materiale i hans Haand, det ved vi. Det vidste Djævelen ogsaa. Han vidste, at de i Jesu almægtige Haand kunde blive til Brød. Og det kunde de ogsaa, om Herren end ikke vilde lade sig friste af Djævelen til at gøre et saadant Under.

Selv siger han et andet Sted, at Gud kunde opvække Abraham Børn af Stenene. De kunde altsaa i Guds Haand blive til Guds højeste Skabninger, om han vilde.

Og videre endnu. Stenen, denne døde, maalløse, ringe Ting, fik den Hædersplads blandt alt det skabte, at den blev gjort til et Billede paa den højeste, helligste og herligste, der har vandret paa Jorden, Menneskesønnen.

Han kaldte sig jo selv „den levende Sten," „Hovedhjørnestenen" paa sit store Tempel, „Anstødsstenen", hvorover alle de skal snuble og falde, som ikke vil tro.

Ogsaa vi er jo kaldet „levende Stene," der skal opbygges til et aandeligt Hus — alle vi, som i Troen fik evigt Liv.

Det laa da altsaa ikke saa fjernt for Jesus at sige, at Stenene skulde raabe.

Hvis de levende Stene tav, saa skulde de døde Stene tale.

Og vi begynder at forstaa, at ogsaa Stenene er Stemmer i Guds Symfoni — maaske fjerne, dunkle Stemmer, svære at faa Øre for, svære at tyde, men dog Stemmer, der synger med til Guds Ære. — Vi forstaa, at Gud ogsaa vi! bruge dem som Vidner, lade dem tale — raabe — om vi blot kan høre.

Hvad raaber de?

Jeg har prøvet at lægge mit Øre til, og jeg synes, at hver enkelt vel har sin Stemme, men at alle Røster samler sig i dette store, dette vældige:

Guds Ord er Sandhed.

Gud har givet os sit aabenbarede Ord — sin Bibel. Men han har vidst, at der vilde komme Tider, hvor kloge Mennesker — Daarer kalder han dem — vilde begynde at flaa i den, og prøve at rive Blad for Blad ud, om det kunde lykkes at faa den bragt ud af Verden. Eller dog prøve paa at svække dens Vidnesbyrd, gøre den upaalidelig, usikker — til en Bog fuld af Fej! og Modsigelser.

I det historiske naturligtvis — kun angaaende det historiske.

Ja vel! Det var netop det Qud forudsaa. Derfor er det netop ogsaa om Sandheden af det historiske, han særlig har ladet Stenene raabe.

Underligt betegnende er det ogsaa, at det Rige, hans eget evige Rige, som skulde knuse alle Verdens-rigerne paa Jorden, sammenligner han med en Sten.

Du ved nok i hvad Anledning. Du ved, det var i Daniels Profeti, den hvori han i store Linier netop malede Fremtidens Historie.

Lad os i dette Kapitel se lidt paa den vældige Profeti.

Babylons store Konge Nebukadnezar laa og kunde ikke sove. Uroligt kaster han sig frem og tilbage paa sit Leje. Minderne om Fortiden drager forbi ham. Det I mægtige Assyrien er knust, og Ninive ligger i Grus. Babylon har udstrakt sit Scepter til Middelhavets Kyster. Landet med den mægtige Jehova er undertvunget og dets Folk bortført som Trælle til hans Land. — Og store Syner angaaende Fremtiden drager gennem hans Sjæl og holder ham vaagen. Til sidst samler de sig i dette, som nok kan holde en østerlandsk Despot vaagen — Verdensherredømmet!

Endelig falder han i Søvn — og Synerne følger ham ind i Drømmenes underlige Land. Men nu er alt forandret. Hvad er det dog han ser? Noget som forfær-

der ham. Ogsaa i Drømme kaster han sig omkring paa Lejet. Pludselig vaagner han og farer op. Hvad var det dog, han havde set i Drømme? Han grunder og grunder, men kan ikke huske det.

Han sammenkalder sine Spaamænd, Sandsigere og Besværgere. Men de kan ikke sige ham det. Og i sin Harme derover befaler han sin Livvagt at udrydde alle de vise i Babylon.

Men Daniel og hans Venner kom sammen i Bøn til deres Gud.

„Da blev Hemmeligheden aabenbaret for Daniel i et Syn om Natten." Og Daniel udbrød: „Velsignet være Guds Navn fra Evighed til Evighed, thi Visdommen og Kraften er hans. Og han forandrer Tider og Timer, han afsætter Konger og indsætter Konger, han giver de vise Visdom og de forstandige Kundskab."

Saa traadte han ind for den mægtige Monark. Og saa fik Kongen at vide, at det ikke var ham, men en anden, der skulde være Verdens Hersker.

„Du, Konge, saa, og se, der var et højt Billede — dets Glans var herlig, det stod foran dig, og dets Udseende var forfærdeligt."

Og anden Gang forfærdedes Kongen, idet Guds Profet udmalede Synet for ham.

Dets Hoved var af Guld, Brystet og Armene af Sølv,

Bugen og Lænderne af Kobber, Benene af Jern og Føddern dels af Jern og dels af Ler. Tilsidst „blev en Sten løsrevet, og det ikke ved Hænder," og den knuste Billedstøtten og blev til et stort Bjerg, som opfyldte hele Jorden.

Og saa udmaler Guds Profet ham det store Fremtidssyn, som ganske tilintetgjorde hans eget.

„Du, Konge — du er selv Guldhovedet. Og efter dig skal opkomme et andet Rige ringere end dit, og et tredje Rige endnu, af Kobber, som skal herske over hele Jorden, og et fjerde Rige skal være stærkt som jernet, eftersom Jernet knuser og sønderslaar alt! Endelig skal der komme et femte Rige, som skal være „for en Del stærkt og for en Del skrøbeligt."

„Men i disse Kongers Dage skal Himlens Gud oprette et Rige, som i al Evighed ikke skal forgaa, og hvis Herredømme ikke skal overlades til noget andet Folk. Det skal knuse og tilintetgøre alle disse Riger, men selv skal det bestaa evindeligt."

Post eventum! vil nogle raabe. Det vil sige — dette er skrevet, efter at disse Begivenheder er sket. — Altsaa det hele er et Falsum — fraus pia kalder man det — et fromt Bedrag. Et fromt Bedrag — ja det er det samme som en maaneklar, bælgmørk Nat.

Det er altsaa skrevet ikke blot efter Babylons Fald, efter det persiske Riges Undergang, efter det græske Riges Deling, men efter at Romerriget var gaaet til Grunde. Thi ingen tvivler om, at Jernriget var det romerske Rige. Det er altsaa skrevet langt inde i den kristne Tidsregning. Hvorledes kunde Forfatteren ellers — post eventum berette, at Stenen skulde knuse ogsaa dette Rige? Ellers blev det jo dog Profeti.

Nej, Stenen raaber! Den ikke blot knuser Verdens stolteste Riger, men den raaber — for alle dem der kan høre — at

Guds Ord er Sandhed.

Ingen uden Gud kunde vide noget om den Hemmelighed, som Daniel saa i et Syn. Ingen uden ham kunde udmale de store Verdensbegivenheder nøjagtig som Historien har vist, at de skete. Og frem for alt kunde ingen uden Gud vide noget om den lille Sten, der skulde løsrives og rulle ned ad Bjerget og knuse Billedstøtten og selv blive til et Bjerg, der skulde opfylde hele Jorden.

Men Gud vidste det — ogsaa det historiske vidste han. Den lille Sten raaber, at Guds Ord er Sandhed ogsaa her. Selve Historien har jo maattet besegle, at det er sandt.

Naar vi læser Verdens og Rigernes Historie, saa ser

vi, hvorledes Stenen løsrives „og det ikke ved Hænder/' men ved et guddommeligt Under, vi ser den rulle frem og alle Vegne underlægge sig Rige efter Rige ved sin guddommelige Magt.

Daniel saa den knuse hele Billedstøtten, og i Troen kan vi se det samme Syn. Hvad er det vel andet, naar Johannes siger: Vor Tro er den Sejr, som har overvundet Verden.

Og maa jeg her minde om, at Stenen særlig raaber højt i vor Tid. Læg Mærke til at Daniel siger:

„At du saa Jernet blandet med Leret betyder, at de skal blande sig ved Slægtskabsforbindelser, men dog ikke indbyrdes holde sammen.”

Efter Romerriget skulde der aldrig mere komme et stort Verdensrige — men kun Riger, som hver for sig havde tilrevet sig et Stykke — ikke nogen Verdensmagt, men Stormagter og Smaamagter mellem hverandre. Man skulde vel prøve derpaa ved „Slægtskabsforbindelser” at knytte Rigerne sammen, men alt forgæves. Det skulde ikke lykkes at faa dem til at holde sammen.

Hvilket Billede paa Tiderne efter Romerrigets Fald og lige til vore Dage. Betragt Europas Kort med Landenes og Folkenes Forskydninger fra Aarhundrede til Aarhundrede som vekslende Billeder i et Kalejdoskop. Er

det ikke, som Gud forud har tegnet dette Kort i dets brogede Forvirring? Bestandig de samme Forsøg ved Forbindelser mellem Hofferne - at samle og udvide Magten. Men atter og atter opfyldes Herrens Ord - „det kunde ikke indbyrdes holde sammen.”

Ingen Verdensmagt mere! Det raaber Stenen i Nebukadnezars Syn. Jernet og Leret kan ikke holde sammen.

Tyrkerne drømte om Verdensherredømmet i deres Lykkerus og vilde Fanatisme. De stod allerede foran Wiens Porte. Og Evropa skjald. Selv Luther rasede mod „den ugudelige Tyrk.” Han kunde vel ikke se, at Gud ogsaa brugte Tyrkerne til Velsignelse for Reformationen, idet de holdt de katholske Fyrster i en bestandig Frygt, der lammede deres Sværd og deres Lyst til at knuse den nye Bevægelse.

Ogsaa Napoleon drømte store Drømme om et Verdensherredømme. Men selv denne tilsyneladende uovervindelige Fremstormer blev knust ned i Støvet. Og havde han læst Daniels Profeti, da han sad derude paa den fjerne Ø i Verdenshavet, kunde han have set, at hans Skæbne var beseglet 24 Aarhundreder før han mødte den ved Moskwa og Waterloo. Han kunde have set, at han ikke var den Sten, der skulde blive til Bjerget, som opfyldte hele Jorden.

Jernet og Leret kan ikke holde sammen. Heller ikke i Østen. Hvilken Beroligelse overfor „den gule Fare."

Der blev en Sten løsrevet — i den engelske Oversættelse staar der „hugget ud".

Mon det ikke er samme Tanke, Salmisten udtaler, naar han siger: „Den Sten som Bygningsmændene forkastede," Ps. 118. Det synes Jesus at sige, idet han tilføjer:

„Hvem den falder paa, ham skal den knuse." Matth. 2.

Oppe paa Bjergskraaningene staar Mændene og hugger Sten til Bygningen. En af dem, de har hugget ud, forkaster de som ubrugelig, og den ruller ned og knuser enhver, som den falder paa.

Hvem det er, forklarer Apostelen Peter.

„For de vantro er denne Sten bleven en — Anstødssten og en Forargelses Klippe; og de støde an, idet de er genstridige imod Ordet. 1 Pet. 2.

Altsaa skal denne Sten knuse ikke blot de ugudelige Verdensmagter og Verdens Herrer, men enhver, som er genstridig mod Ordet.

Er det dig, saa opgiv din Genstridighed, før Herren knuser dig. Det er alvorligt.

Stenen er jo Jesus Kristus selv, siger Paulus. Ef. 2. Det er jo ham, der er hugget ud af Guds evige Klippe

- ikke ved Menneskehænder, men ved Guds Under — undfanget af den Helligaand og født af Jomfruen Maria. Og herligt at der ogsaa staar, at

„Den, som tror paa ham, skal ingenlunde blive til Skamme."

III.

Titus divus.

En Dag for flere Aar siden, da jeg gik over det gamle Forum (Torv) i Rom, standsede jeg ved en Triumfbue.

En Del Turister stod og betragtede den, de fleste med en „Baedeker" i Haanden. De drøftede den ivrigt, og Jeg hørte saadanne Bemærkninger som Kunst, Antikviteter — interessant — very beautiful — magnifique! Det var deres Indtryk. En gammel Herre med lange Lokker stod og læste Indskriften gennem en Kikkert.

Senatus populusque Romanus divo Tito divi Vespasiani filio Vespasiano Augusto.

Det romerske Senat og Folk for den guddommelige Titus Vespasianus Augustus, den guddommelige Vespasians Søn.

Jeg gik nærmere og betragtede de mindeværdige

Relieffer. Og med et begyndte den navnkundige Sten at tale.

Paa en quadriga (Firsband), der styres af „Roma", staar den guddommelige Titus", kronet af Victoria, Sejrens Gudinde. Lige overfor ses Triumftøget med de fangne Jøder, der bærer Skuebrødsbordet og den syvarmede Lysestage.

Disse hellige Ting fra Herrens hellige Tempel, baa- ret ind i Rom af fangne Jøder! Disse hellige Minder afbildet paa en Triumfbue til Ære for en hedensk Kejser! — Hvor det taler — raaber. Hver eneste Jøde, der kommer forbi og ser det, vil gaa bort med Rødmen brændende paa sin Kind. Og vi Kristne!

Hvad siger denne Sten?

Det romerske Senat og Folk vilde svare: Den er rejst, for at den til evige Tider skal minde om den guddommelige Titus' berømmelige Sejr og Triumf over et af de mange Folk, Rom har undertvunget.

Men til alle os, der tror paa den levende Gud, siger den noget mere. Den er rejst, for at den gennem Tiderne skal staa og raabe ud til Menneskebørn — dette vældige:

Gud staar ved sit Ord!

Hvor nøje, hvor bogstavelig Gud dog opfylder sine Profetier.

Allerede for Aarhundreder tilbage havde Gud talt saa vidunderligt til sit Folk om Velsignelsen, der skulde følge det, hvis det vilde adlyde hans Ord.

„Alle disse Velsignelser skal komme over dig og vederfares dig, naar du hører paa Herren din Guds Røst: velsignet skal du være i Staden, og velsignet skal du være paa Marken. Velsignet skal dit Livs Frugt være og dit Lands Frugt og dit Kvægs Frugt, dine Øksnes Affødning og dit smaa Kvægs Yngel. Velsignet skal din Kurv være og dit Deigtrug. Velsignet skal du være, naar du gaar ind, og velsignet skal du være, naar du gaar ud. Herren skal give dine Fjender, som rejser sig imod dig, slagne for dit Ansigt; ad een Vej skal de drage ud imod dig, og ad syv Veje skal de fly for dit Ansigt. Herren skal byde Velsignelsen at være hos dig i dine Lader og i alt det, som du udrækker din Haand til; og han skal velsigne dig i det Land, som Herren din Gud giver dig. Herren skal oprejse dig til et helligt Folk for sig, som han har tilsvoret dig, naar du holder Herren din Guds Bud log vandrer i hans Veje." 5 Mos. 28.

Men i det samme Kapitel taler Gud ogsaa saa alvorlig, ja saa rystende om Forbandelsen, der skulde komme over Folket, hvis det ikke vilde høre Herrens Røst. Bl. a. siger han:

„Herren skal føre et Folk op over dig langt fra, fra

Jordens Ende, som Ørnen i Flugt, et Folk, hvis Tunge-maal du ikke forstaaer, et ublu Folk, som ikke skal agte den gamles Person og ej være den unge naadig. Og det skal fortære dit Kvægs Frugt og dit Lands Frugt, indtil du bliver ødelagt, og det skal ikke efterlade dig Korn, ny Vin eller Olie, dine Øksnes Affødning eller dit smaa Kvægs Yngel, indtil det faar dig tilintetgjort. Og det skal ængste dig inden alle dine Porte, indtil dine høje og befæstede Mure falde ned, som du forlader dig paa i hele dit Land. — — Og Herren skal adsprede dig iblandt alle Folk fra den ene Ende af Jorden til den anden Ende af Jorden."

Men de hørte ikke Røsten, selv da deres forjættede Messias stod midt iblandt dem, han, som var selve Guds levende Ord. Derfor lød det en Gang til af hans egen Mund — med en Stemme, der skjalv i Smerte og Sorg over det ulykkelige, forhærdede Folk, men dog kort og afgjort som en uigenkaldelig Højesteretsdom. Vi kender det godt, men lad os høre det alligevel, det er saa usigelig talende:

„Vidste du dog, ja selv paa denne din Dag, hvad der tjener til din Fred. Men nu er det skjult for dine Øjne. Thi der skal komme Dage over dig, hvor dine Fjender skal kaste en Vold op omkring dig og omringe dig og trænge dig alle Vegne fra. Og de skal lægge dig helt

øde og" dine Børn i dig og ikke lade Sten paa Sten tilbage i dig, fordi du ikke kendte din Besøgelsestid."

Men hvem skulde Gud bruge til at udføre denne forfærdelige Dom? Hvilket Navn skulde her blive skrevet med Blod i Historien?

Ikke en Nebukadnezar, Guldhovedet, ikke den milde Kyrus, ikke en Alexander den Store. De skulde alle spille hver sin Rolle. Men det var Titus divus — Jernrigets vordende Kejser.

Jernriget — det der knuser og sønderslaar alt — det maatte Gud bruge. Thi her skulde Folket ikke blot bortføres for atter at vende tilbage efter nogle Aar. Her skulde Helligdommen ikke blot ødelægges for atter at opbygges. Men her skulde Staden og dets Tempel „knuses", Offertjenesten afskaffes for bestandig og Folket sønderslaas som Folk og adspredes over den hele Jord, indtil Guds Time atter skulde slaa — langt, langt ude i Fremtiden, naar „Hedningernes Fylde var indgaaet."

Og en saadan ødelæggende Bloddaad — dertil maatte der et Rige af Jern.

Folket „langt borte fra", der skulde komme over Israel „som Ørnen i Flugt", og hvis Tungemaal de ikke forstod, det „ublu Folk, der ikke skulle agte den gamles

Person og ikke være den unge naadig" — det var det romerske.

Og hvor det passede! Hvor saa Gud klart for Aarhundreder tilbage, da han tegnede dette Folk med det ene stærke Træk — Jernriget. Thi saaledes var jo netop det romerske Folk — haardt og koldt som Jernet, saa det følesløst kunde knuse og sønderslaa alt.

Saadan var det, naar det gjaldt en Fjende eller en frygtet Medbejler til Magten. Babylon bortførte. Perserne var endog saa ædle, at de kunde give et bortført Folk fri. En Alexander undertvang blot. Men Rom knuste og sønderslog, ødelagde og udryddede — efterlod kun Ruiner.

Det raaber Stenene paa Karthagos*) Ruiner den Dag i Dag højt om. Med jernhaard Konsekvens lød det atter og atter i det romerske Senat fra den gamle Cato: „Karthago bør ødelægges." Ikke indtages, undertvinges blot, men ødelægges. Og Historien vidner højt om, hvorledes Rom knuste denne Medbejler med sin Jernhæl.

„Sytten Dage i Træk stod Staden i Flamme, og Tallet paa dem, der blev „knust", beløb sig til 700,000 Sjæle — der blev solgt som Slaver, saa dette gruelige Skuespil tjente som Forbillede paa det, der senere skulde

---

*) En blomstrende Stad i Nordafrika i Nærheden af Byen Tunis.

ske, da Jerusalem blev ødelagt. — — Naar som helst romerske Interesser stod paa Spil, blev hele Menneskeheden og Folkenes Liv betragtet som noget, der var ganske uvigtigt."

Og dog blev Senatets Beslutning udført af en af de mest menneskelige Skikkelser i Rom paa den Tid — den yngre Scipio Afrikanus.

Og det samme raaber Tusinder af Ruiner andre Steder. I Epirus blev paa een Dag 70 Byer plyndret og ødelagt, og 150,000 Mennesker solgt som Slaver.

Det var Jernriget. Saaledes var det romerske Folk ogsaa i deres Nydelser og Fornøjelser — raffineret, grusomt, ja ligefrem dyrisk blodtørstigt, blottet for al menneskelig Følelse.

Det store flaviske Amfiteater, Kolosseum i Rom blev indviet med en Fest, der varede hundrede Dage, og ved hvilken 5000 vilde Dyr blev dræbt. Og hvor mange Mennesker maatte saa ikke lade Livet.

Hvem i vor Tid kunde have holdt ud i over tre Maaneder — Dag efter Dag at sidde og betragte saadanne Skuespil — høre paa Dyrenes Brøl og Menneskenes Dødsrallen og se Blodet flyde i Strømme, bogstavelig flyde i Strømme paa Arenaen? Kunde nogen holde det ud, som havde den ringeste, menneskelige Følelse? Vilde vi ikke forlængst være blevet dødssyge

af Ækelhed eller vanvittige af Nervespænding ved at se paa en saa raffineret, umenneskelig Grusomhed.

Men Romerne, dette „ublu Folk", som Herren kalder det, hylede af Begejstring. Dette Hav af Mennesker brølede og klappede over enhver spændende Scene, hvor Dyr eller Mennesker sønderrev hverandre. Det var deres højeste Nydelse.

Jernriget!

Og det Rige brugte Gud til at fuldføre Dødsdommen over Jerusalem, den Stad som Herren først kaldte: „Den store Konges Stad", Matth. 5, 35, men som sank ned til at blive „deres Stad", Matth. 22, 7, og Herrens Tempel til „eders Hus", Matth. 23, 38, det, som skulde „lades øde".

Og hvor gik hans Profeti dog bogstavelig i Opfyldelse.

Forfærdelig at høre den udtalt, men langt forfærdeligere at læse om dens Fuldbyrdelse — ' Skridt for Skridt — om den Jammer, den Nød, al den Forfærdelse, det ulykkelige Folk maatte udstaa, da det fjerne Folk kom „som Ørnen i Flugt" og slog ned over det.

Den jødiske Historieskriver Josefus har givet en udførlig Skildring af den romerske Hærs Fremmarsch over det dødsdømte Land, hvor Fæstning efter Fæstning

blev indtaget og paa Kejsereus Befaling ganske jævnet med Jorden.

Og saa til sidst Jerusalem — Jerusalem, som ikke vilde kende sin Besøgelsetid. Det er rystende at læse om Titus' Belejring og Udhungring af Byen, om Angrebene paa Murene af de vældige Stormbukke under de belejredes Forfærdelseskrig — om den forfærdelige Tilstand inde i Byen selv, hvor ikke blot Hunger og Sygdom mejede ned for Fode, men hvor det fanatiske Folk under al denne Nød fortærede sig selv i hadefulde og rasende Partikampe.

Endelig faldt Jerusalems stolte Mure under Folkets Fortvivlelseskrig, og 80,000 jernklædte Krigere stormede ind i Byen og huggede ned for Fode. Efter en rasende Modstand naede Ødelæggelsens Vederstyggelighed det hellige Sted, idet Templet blev stormet og plyndret for alle dets dyre og dyrebare Skatte. Til sidst blev det stukket i Brand og medens det gik op i Luer — den 10. August Aar 70 — blev Romerne ved at hugge ned. Inde i Tempelbuegangene havde 6000 ulykkelige — Mænd, Kvinder og Børn — søgt Frelse, efter en falsk Profets Udsagn. De blev alle indebrændt.

Over en Million Jøder blev dræbt eller bortført som Slaver til Ægyptens Bjergværker. Eller maatte til Hedningernes Forlystelse lade deres Liv paa Amfiteatrene.

700 fornemme jøder blev holdt i Fangenskab for at føres til Rom for at pryde Sejrherrens Triumftog.

Ikke sandt — hvor er Gud tro imod sit Ord, ogsaa naar han udtaler Dom.

Det raaber Triumfbuen.

Paa Væggen lige over for mig hænger et Billede af denne Triumfbue. Hver Gang *jeg* ser paa den, taler den til mig. Maatte den ogsaa tale til dig, selv om du maaske ikke har set den i Virkeligheden eller ejer noget Billede af den.

„Titus' Triumfbue" kaldes den. Guds Triumfbue kunde den ogsaa kaldes. Vi lægger dog ikke Kranzen paa ham, der anmassende blev kaldt „divus", guddommelig, som saa mange romerske Kejsere. Men paa den eneste, der har Ret til at kaldes divus, vor guddommelige Herre og Konge. Thi det er dog hans Ords Sandhed, der triumferer i denne Sejr, som den romerske Kejsers Søn vandt.

Hver Gang vi ser disse Jøder, der slæber sig afsted efter Triumfvognen, hver Gang vi ser Billedet af de herlige Skatte fra Jerusalems Tempel, saa mindes vi saa gribende om, at der fra hin forfærdelige Dag intet Tempel skulde være mere og ingen Offertjeneste være mere indtil Dagens Ende.

Og hvorfor?

Fordi Titus lagde Byen og Helligdommen i Grus og bortførte Folket og alle Tempets kostbare Kar? Nej, det gjorde Nebukadnezar ogsaa, og baade Folket og alle Tempelskattene kom tilbage igen, og Helligdommen blev opført paany.

Hvorfor da?

Fordi Gud havde sagt det.

IV.

Hellig Jord.

Naar vi staar ved Titus' Triumfbue og kaster Blikket over mod Esquilinerhøjen, rager det op lige foran os — det vældige Amfiteater, som Titus' Fader paabegyndte og Titus selv fuldendte og indviede 10 Aar efter Jerusalems Ødelæggelse.

Det første Indtryk er overvældende, og dette Indtryk vokser efterhaanden som vi nærmer os og til sidst standser foran disse vældige Mure.

Uvilkaarlig slaar man op i Rejsebogen og faar at vide, at den kolossale Bygning er ca. 1600 Fod i Omkreds, at Murene, som omspænder den uhyre Arena, er 144 Fod høje, og at den kunde rumme 87000 Tilskuere. Man faar tillige at vide, at to Tredjedele af det oprindelige Murværk er ført bort og benyttet til at bygge Kirker af, men at det tiloversblevne Materiale dog har en Værdi af 5½, Million Kroner.

Kolossal, tænker de fleste — ikke underligt at det hedder Kolosseum. Saa kigger de lidt paa det udvendige, kaster et flygtigt Blik ind i Arenaen og gaar saa videre.

Andet fik de ikke ud af det.

Andre fortaber sig lidt i Storheden af Oldtidens Arkitektur og Kunst, betragter de dejlige Buer og Søjlerader eller morer sig med at løbe lidt rundt inde i Gangenes indviklede Labyrinter, og iler saa afsted for at se paa andre Oldtidsminder, som det vrimler af.

Hvad sagde det til dem, dette navnkundige Teater? Hvad sagde det, som de aldrig kunde glemme? Hvad sagde det om Gud?

Om Gud? — De fleste vil smile. Hvad skulde det sige om Gud?

Skal jeg fortælle dig lidt om, hvad disse Stene sagde til mig?

Jeg gik ind igennem en af Kejserportene og standse lidt under de vældige Mure.

Her igennem selve denne Port havde alle Roms Cæsarer vandret — eller kørt. En underlig, gribende Tanke.

Men videre — nogle Skridt — og saa stod jeg inde paa den uhyre Arena. Alt laa i dunkle Omrids, der var stille som i en Grav.

Hvor var det underligt, ja overvældende at staa her. Alle Vegne fra — fra hver en Sten i disse skumle Mure, fra hver en Plet Jord paa denne forfærdelige Arena syntes det at raabe til mig:

„Drag dine Sko af, thi det Sted, du staar paa, er hellig Jord.“

Hellig Jord?

Ja, for her — midt i et hedensk Teater, hvor Satan har fejret tusinde af sine vildeste Orgier, byggede Gud dog en Helligdom, som ikke var gjort med Hænder,, hvorfra hans Røst har lydt vældigere end gennem nogen Menneskestemme op til det bølgende Hav af Mennesker, der ikke kendte Verdens Frelser.

Hvem kan staa her ligesom ombruset af alle disse fjerne, hellige Minder uden at maatte udbryde: Herre, jeg er kun Støv og Aske.

Jeg satte mig i en dunkel Krog og lyttede til disse Minders stærke, tavse Sprog.

Der sidder han oppe paa det straalende Podium, den mægtige Cæsar, omgivet af Senatorer og Vestalinder — hvidklædte, unge Jomfruer, der passede den hellige Ild i Vestas Tempel. Lasten omgivet af Kyskhedens Vogtersker. — Hvilken blodig Ironi.

Til begge Sider af ham udstraaler de mægtige Gale-

rier, der løfter sig op mod den blaa Luft, fyldte af den myldrende Menneskesværm.

Hele det vældige Teater er som en summende Bikube. Man drøfter det sidste Skuespil, og man er henrykt over en lille, mageløs Overraskelse, som Kejseren havde beredt dem. Selv sidder han og gnider sig i Hænderne, saa de juvelbesatte Ringe om hans Arm funkler i de dæmpede Solstraaler.

Sidste Akt havde været mageløs. Det forestillede en Forbryder, der blev korsfæstet. Varus, Slaven, plejede at spille denne Rolle glimrende. Pinslerne, Skri-gene, Dødsøjeblikket — alt var saa naturtro. Og Folket glædede sig altid til denne Scene.

De to Tværbjælker blev tømret sammen, og Varus blev anbragt derpaa af Soldaterne. Men Kejseren havde samme Dag faaet et Vink om, at Slaven havde begyndt at komme sammen med de Kristne, og saa havde han udklækket en djævelsk Plan. — Hammerslagene lød som sædvanlig, og et Øjeblik efter løftede Korset sig midt paa Arenaen, men denne Gang oversprøjtet med det hylende Offers Blod.

Folket var henrykt. Saa naturtro havde denne Scene aldrig forekommet dem før. Men snart gik det op for dem, hvorledes det hang sammen, og saa genlød det

mægtige Rum af et ustandseligt Bifald, der overdøvede den ulykkelige Slaves Jamren.

Hvor Kejseren dog var storartet til at finde paa Underholdning til det arme Folk, der i den sidste Tid havde haft saa faa virkelig spændende Fornøjelser.

Scenen er forandret.

Se derhenne — i Nærheden af Kejslerlogen — ligger en lille Skare paa Knæ. En gammel Olding løfter sine Arme op i Bøn. Men Mængdens rasende Brøl overdøver hans Ord — ingen hører dem uden Gud.

Med et giver Kejseren et Vink, og som ved et Trylleri løfter et Bur sig op midt paa Arenaen. En prægtig Tigrer fra Indiens Jungler springer frem med et Sæt. Tirret af Fangenskab og Sult ser den sig et Øjeblik om, endnu blændet af Mørket nede i de underjordiske Kamre. Endelig faar den Øje paa den lille Skare. Den lægger sig ned og strækker Lemmerne, idet den med graadigt Begær stirrer paa det fristende Bytte. Saa begynder den — langsomt — med katteagtig Smidighed — at krybe fremad.

Hvad betyder dog denne forfærdelige Scene? Og Scenen der følger efter? Er det ikke Helvedes Porte, der har faaet Overhaand over Guds lille Menighed? Er det virkelig Guds Menighed — den lille Flok, der

ligger sammenkrøbet derhenne paa det blodmættede Sand? Er det virkelig det evige Rige, der skulde knuse ogsaa det mægtige Jernrige?

Hvilket Nederlag dog!

Ja, saadan saa det ud.

Men Gud kalder det Sejr. Saaledes blev den største Sejr vundet — derude paa Goigatha. Saaledes blev alle store Sejre vundet siden — gennem tilsyneladende Nederlag,

Ikke langt fra Kejserens Plads sidder en fornem Senator, indhyllet i sin pragtfulde Toga. Han synes ikke at more sig. Hans Blik flakker uroligt frem og tilbage. Men længst dvæler det nede blandt den lille Skare — paa en prægtig Yngling, der vinker op til ham og peger op mod Himlen, som om han vilde sige:

„Far, mød mig deroppe!”

Senatoren bøjer Hovedet som i den dybeste Smerte.

Med et løfter sig en Stemme, der i den dybe Stillehed kan høres overalt i det mægtige Rum.

„Priset være Jesus Kristus, som elskede os og gav sig selv hen for vore Synder. For ham giver vi gerne vort Liv, thi hvad han har skænket os er mere værd end Livet. I hans Kærlighed har vi tilgivet dig, gru-

somme Cæsar, men vid det, at du ogsaa en Gang skal stedes for hans Domstol — —.”

„Tigeren!” raabte Kejseren i yderste Raseri. „Tigeren” lød det som et Brøl fra tusinde Struber — „tir den — hvad bliver det til?”

Senatoren bøjede sit Hoved endnu dybere.

Han saa ikke, at et usigeligt kærligt Blik søgte ham for sidste Gang. Heller ikke saa han et andet Blik, der et Øjeblik hvilede paa ham — giftigt og ondt.

Oktavus — pas paa! Cæsar har bemærket dig. Løft dit Hoved og klap med. Ellers kan det koste dig dit Liv.

Men Oktavus syntes at have glemt alt. Han saa et andet Blik hvile paa sig — langt, langt borte — et Blik fuldt af usigelig Kærlighed og som syntes at sige til ham:

Oktavus, er din Plads der?

Den Nat gik den fornemme Senator udenfor og græd bitterlig.

Derhenne paa det nederste Galleri sidder en yngre Kvinde, klædt i et rigt smykket Gevandt. Et kostbart Perlebaand glimter om hendes Hals, og gyldne Ringe snor sig om hendes nøgne Arme. Hendes Kinder blusser som af indre Oprør.

Hver Gang hun kaster et Blik ned tii den bedende Skare paa Arenaen, møder hun en ung Piges Øjne, der

ser paa hende — ømt og medlidende, som om hendes Bøn kun gjaldt hende.

Hun huskede Scenen fra den foregaaende Dag. Hun havde ladet Marcia piske, fordi hun havde talt med hendes lille Søn om Jesus.

Under sin frygtelige Pine havde den unge Slavinde blot raabt:

Herskerinde, jeg tilgiver dig for Jesu Skyld.

Derover var hun blevet saa rasende, at hun havde overgivet hende til Cirkus.

Men Ordet: Jeg tilgiver dig for Jesu Skyld, havde holdt hende vaagen det meste af Natten. — Hun havde egentlig ingen Lyst til at gaa i Teatret, men en underlig ubestemt Trang drev hende alligevel derhen.

Hvad var det hun følte, hver Gang hendes Blik traf den unge Slavindes Øjne — der syntes at gentage det nede fra det forfærdelige Sted: jeg har tilgivet dig for Jesu Skyld?

Var det mon Anger? Kunde en fornem Romerinde komme til at kende en saadan Følelse overfor en Træl? Ja, naar Guds Aand bor i denne Træl.

Eller var det Længsel, en hemmelig Længsel dybt inde i hendes Sjæl efter at kende den samme Herre, som havde vist sig saa mægtig i en af hendes Trælkvinder.

Hvad var det, som gjorde, at hun uvilkaarlig opløf-

tede et Skrig — men det var ikke noget Jubelskrig sonl fra den øvrige Mængde — den Gang Tigeren gjorde et Spring og borede sin Klo ind i Slavindens Skulder? Hvad var det som gjorde, at hun rejste sig, styrtede hjem og gemte sit Ansigt nede i Divanen og græd — uden at der var nogen, der saa det?

Det var Jernet, der begyndte at smelte. Det var Guds lille Kirkes Sejr — midt i Nederlaget, hvor det saa ud, som om det var Satan, der kunde triumfere.

Atter er Scenen forandret.

Jeg er ene i det store, skumle Rum. Men tyngtet af alle disse hellige Minder var det, som havde jeg Lyst til at bøje mig ned og kysse den hellige Jord, som er vædet af tusinde Brødres og Søstres Blod.

Og Stenene talte fremdeles, syntes at raabe til mig og til dig — saa langt deres Røst kunde naa: Hvor havde vor Plads været? Eller vi kan ogsaa sige: Hvor er vor Plads? Thi selv om Satan ikke i vore Dage bogstavelig bygger Amfiteatre, saa gjaldt det dog ikke blot i hine Dage, men det gælder nu og alle Dage — for alle Herrens levende Vidner:

„Et Skuespil er vi for Verden." 1 Kor. 4.

Og Stenene raaber det alvorlige Spørgsmaal til os: Hvor er vor Plads i dette Skuespil? Sidder vi mageligt

blandt Tilskuerne? Eller er vi traadt ind blandt den lille Vidneskare paa Arenaens hellige Jord?

Der vil det altid koste vort Liv. Matth. 10, 39.

Nu ligger det vældige Cirkus med sine brudte Murtinder, som om en Tordenkile var blevet slynget imod det. Og kaster vi vort Blik ud over Roms gamle Torv, møder vi Ruin paa Ruin, hvor vi ser hen. Alle Hedenskabets gamle Templer ligger i Grus. Og oppe paa Palatinerhøjen ser vi kun nogle usle Rester af de gamle, stolte Kejserborge.

Og alle disse Ruiner, alle disse Stene raaber til os som med tusinde Tunger, at det mægtige jernrige er knust.

Var det muligt at det kunde ske? Og hvor blev Sejren vundet?

Nogle faa Skridt fra Kolosseum standser vi ved en Triumfbue — større og endnu pragtfuldere end Titus'. Den blev ogsaa rejst til Ære for en romersk Kejsers Sejr, nemlig Konstantin den Stores Sejr over en af sine Medkejsere Maxentius ved den milviske Bro lidt udenfor Rom.

Nogle vilde maaske kalde den Kristendommens Triumfbue, idet man vilde sige, at Konstantins Sejr var Kri-

stendommens Sejr over Hedenskabet. Konstantin var vel ingen Kristen — ikke endnu da — men han var klog nok til at se, at Kristendommen vilde blive Fremtidens Religion. Derfor begunstigede han den. Straks efter Sejren udstedte han et Tolerance-Edikt, som gav de Kristne fuld Religionsfrihed, og ikke længe efter var Kristi Kirke ophøjet til Statskirke.

Var det Sejren? Ja, menneskelig set var det en Sejr. Menigheden kunde triumfere over Hedenskabet. Thi nu havde den Magten, den ydre Magt. Men er den ydre Magt en Sejr for Guds Menighed?

Historien viste, at det var en Svækkelse af Menighedens indre aandelige Kraft — altsaa et Nederlag.

Vi gaar videre — eller i vore Dage kan vi køre med elektrisk Sporvogn i Rom — indtil vi standser ved en Bygning, der er ligesaa kolossal som Kolosseum og kan rumme ligesaa mange Mennesker — Peterskirken, den største Kirke i Verden. Ved Siden af ligger et Bygningskompleks paa 1100 Værelser — Vatikanet. Der bor Kirkens øverste Biskop. I Middelalderen laa Verdens mægtigste Kejsere og Konger for hans Fødder. Han kunde svinge Bandstraalen saaledes, at en af Tysklands største Kejsere maatte staa barfodet i Sneen udenfor hans Dør i tre Dage, før han blev indladt og løst fra

Bandet. Og endnu har han sin Livgarde og bæres paa Tronstol fulgt af en uoverskuelig Mængde, der hylder ham som en Konge.

Det er Kristendommen paa Magtens Tinde.

I gammel Tid kunde Kirkens Biskop ofte finde sin Plads inde paa Arenaen og faa en ussel Grav nede i Katakombernes dybe, hemmelige Gange. Nu sidder han paa sit ophøjede Sæde, og Folk bøjer sig og kysser hans Tøffel, naar de nærmer sig ham. Og naar han er død, hviler hans Støv i en kostbar Marmorsarkofag, prægtigere end nogen Kejsers.

Ja, det er Magt, men er det Sejr for Guds Rige?

Gud siger nej, fra alle Historiens Blade lyder det samme nej.

„Ikke ved Magt og ikke ved Styrke, men ved min Aand, siger Hærskarernes Gud.”

Og det raabes der til os fra Stenene, der omslutter Arenaens hellige Jord, og fra den brune Tufsten nede i Katakombernes hellige Kirkerum. Der vandtes de største Sejre, Guds Menighed nogen Sinde har vundet.

Thi der blev der stridt, ikke ved Magt og Styrke, men i Herrens Aand.

V.

Hvad alle Folkeslag kan huske.

Der er Mennesker, der paastaar, vi nedstammer fra Aberne. For nogle er det bare en Talemaade. Det er dem dybest set fuldstændig ligegyldigt, om Guds Ord er Sandhed eller ikke. Thi Guds Ord dømmes dem. Derfor vil de helst have, at det ikke skal være sandt. Og nu har de en Fornemmelse af, at hvis den Anskuelse sejrede, at vi nedstammer fra Aberne, saa har de derved et Vaaben mod Guds Ord og en Beroligelse overfor Ordets Dom.

Andre tror virkelig paa denne Paastand. Der er Videnskabsmænd, der for Alvor hævder den. De hævder, at alt Liv har udviklet sig neden fra — fra de laveste Former og op efter gennem lange Udviklingsperioder, indtil det naar sin højeste Fuldkommenhed i Mennesket.

Vi maa sige, at denne Tanke i sig selv er genial.

Hvis vi nemlig ikke stammer oven fra, saa maa vi stamme neden fra.

Ja, hvis!

Men her staar Menneskers Paastand imod Guds Paastand, og vi maa vælge, hvem vi vil tro, thi Gud benægter det absolut. Det strider absolut imod, hvad Gud siger paa det første Blad i vor Bibel.

Har Darwin Ret, saa har Gud taget fejl, og har Gud Ret, saa har Darwin taget fejl. Der er ingen Forening mulig.

Thi Gud siger, at alle levende Væsener ikke blot er skabt, men skabt efter sin Art, efter sit Slags. Ja, det er, som om Gud forud vilde protestere imod en saadan Teori, der en Gang i Tiden vilde blive fremsat, thi han gentager det atter og atter, at alle levende Væsener er frembragt „efter sit Slags." Der staar saaledes:

„Og Gud skabte de store Havdyr og alle Haande levende Væsener, som krybe, hvilke vimle i Havet, efter sit Slags og alle Haande Fugle med Vinger efter sit Slags. — Og Gud sagde: Jorden frembringer levende Dyr efter sit Slags, Fæ og Kryb og vilde Dyr paa Jorden efter sit Slags; og det skete saa. Og Gud gjorde vilde Dyr paa Jorden efter sit Slags og Fæ efter sit Slags og alle Haande Kryb paa Jorden efter

sit Slags; og Gud saa, at det var godt." 1 Mos. 1, 21—25.

Altsaa — det var ikke en Udvikling neden fra til højere og højere Arter, men alle Jordens mangfoldige Dyreformer blev frembragt, blev skabt fuldt udviklede enhver efter sin Art.

Og derefter skabte han Mennesket — ogsaa fuldt udviklet i al dets Fuldkommenhed og Skønhed.

Der er et andet Spørgsmaal, som hænger nøje sammen hermed. Og det er dette: Hvorledes har Mennesket udbredt sig her paa Jorden? Og særlig dette, hvorledes er Mennesket kommet til den nye Verden — til Amerika? Da Kolombus kom til Amerika, fandt han jo denne Verdensdel befolket af forskellige Menneskeracer.

Dette Spørgsmaal kommer Darwin nu let over, ja for ham er der slet ikke noget Spørgsmaal. Thi er Livet kommet nedenfra, fra de laveste Dyreformer, spiller Stedet jo ingen Rolle. Disse Dyreformer kunde jo lige saa godt opstaa og Udviklingen foregaa i Amerika som i Evropa.

Men ogsaa her staar Guds Ord og Darwins Teori overfor hinanden.

Gud har ogsaa svaret paa dette Spørgsmaal. Og

hans Svar fører os hen til en stor Verdensbegivenhed, hvorom Stenene taler sit storslaaede Sprog.

Nemlig Syndfloden.

I Syndflodsberetningen siges klart og bestemt, hvorfra alle Mennesker paa hele Jordkloden stammer, nemlig fra de eneste overlevende paa Jorden efter den store Vandflod — „Noa og hans Hus.”

I 1 Mos. 9, 18—19 læser vi:

„Og Noas Sønner, som gik ud af Arken, var Sem og Kam og Jafet; men Kam er Kanaans Fader. Disse tre er Noas Sønner, og af disse blev hele Jorden befolket alle Vegne.”

Hele Jorden — alle Vegne.

Altsaa ogsaa Amerika.

Hvorledes de er kommet derover, ved vi ikke. Vi kan danne os Formodninger — maaske over Beringstrædet, maaske til Søen over Atlanterhavet — men vi ved det ikke. Men et ved vi — de stammer ikke fra Aberne, men fra Noa, og gennem ham fra Adam.

Det siger Bibelen. Den siger, at hele Jorden — altsaa alle Menneskestammer og Menneskeracer i alle fem Verdensdele stammer fra Noas Sønner.

Og ikke blot siger Bibelen det, men den støttes af Vidnesbyrdet fra næsten alle Folkestammer paa hele Jordkloden. Man kunde jo vente, at en saa

forfærdelig Begivenhed havde gjort et saa uudsletteligt Indtryk paa de overlevende, at Mindet om den maatte forplante sig fra Slægt til Slægt Og vi skuffes ikke i denne Forventning. Det er usigelig interessant at se, at dette Minde lever blandt de aller fleste af Jordens Folkeslag. Det kan være mere eller mindre udvisket og forvansket, blandet med Myter og Sagn, men det er der dog i dets Grundtræk.

Vi skal her i Korthed gengive nogle af disse Syndflodsberetninger eller Sagn, som de findes hos de forskellige Folk.

I de persiske Sendskrifter fortælles, at det persiske Urfolk (Sends) levede lykkeligt under en evig Foraars Himmel. Men saa opstod en Ilddrage (Ariman), der ødelagde alt og forvandlede Dag til Nat. Kogende hedt Vand styrtede ned fra Himlen og afsved alt, og under Lyn og Torden faldt der Regndraaber saa store som et Menneskehoved. Vandene bedækkede Jorden højere end et Menneskes Højde*. I 90 Dage og Nætter varede Kampen, men saa blev Dragen endelig tilintetgjort. Der rejste sig en Storm, Vandet løb bort, og Dragen sank ned i Jordens Dyb —.

I Indien findes lige saa fantastiske Sagn: En ond Aand havde stjaalet de hellige Bøger fra Brama. Her ved blev hele Menneskeslægten fordærvet undtagen de

syv Nishis (Vismænd) og særlig den hellige Fyrste Satyavrata. En Dag da han badede i en Flod, besøgte Guden Vishnu ham under Skikkelse af en Fisk, der sagde til ham, at der om syv Dage skulde komme en Vandflod, der skulde ødelægge alle de Skabninger, som havde fortørnet Vishnu. Men Satyavrata skulde blive frelst i et Skib, der var blevet til paa en underfuld Maade. Han skulde gaa ind i Skibet tilligemed de syv hellige Mænd, deres Hustruer og et Par af alle Dyr. Fyrsten og de syv vise med deres Hustruer og alle Dyrene traadte derpaa ind i Skibet, Oceanet strømmede over, og Jorden blev oversvømmet af en uafbrudt Regn. Under Vandfloden antog Guden Vishnu igen Skikkelse af en Fisk og bandt Skibet til sig for at bevare det. Da Vandene hørte op, dræbte han den onde Aand, der havde stjålet de hellige Bøger og meddelte deres Indhold til Fyrsten. Sagnet tilføjer, at den fromme Fyrste en Gang drak saa meget Mjød, at han blev beruset og faldt i Søvn. En af hans tre Sønner, Charma, der fandt ham liggende nøgen, kaldte paa sine to Brødre, for at de kunde se deres Faders Skam. Men de dækkede ham til og kaldte paa ham. Da han vaagnede og fik at vide, hvad der var sket, forbandede han Charma med de Ord: Du skal blive Tjeneres Tjener — — —.

Det er interessant at se, at Noas Forbandelse af sin

Søn Kam endog lever som et Minde blandt selve Negerne i Afrika, Kams Efterkommere. I Mosambik lever en mægtig Negerstamme, hos hvem det Sagn findes, at Negerne har mistet deres Aand og deres oprindelige hvide Hud som en Straf, fordi de havde spottet den gode Gud, Muluku, som i Beruselse havde blottet sig -----.

I Kina er Mindet om Syndflodsberetningen endnu mere dunkel. Under en Kejser Jao blev alle Jordens ni Dele oversvømmet. Vandet steg langt over de højeste Bjerge og truede endog selve Himlen. Alle Mennesker omkom undtagen de tre Urkejsere Jao, Schun og Yu, der steg ind i Skibet og landede paa en Bjergtop. Derefter lod Jao gøre Afløb for Vandstrømmene i de ni Verdensdele og ledte dem ud til de fire Have. Da jorden var blevet tør, bragte Jao Guderne et Offer i Verdens Midte, hvorefter der fulgte en Deling af Landene — —.

I et andet kinesisk Sagn findes der Træk, der minder om de himmelstormende Jætter, ligesom Regnbuen sættes i Forbindelse med Syndfloden. — — —

Hos Ægypterne forekommer Syndflodssagnet i en meget fantastisk Skikkelse. Tyfon, en Personifikation af Havet, indesluttede Guden Osiris i en Kasse og lukkede den til, saa han blev tvunget til at gaa til Søs —.

Hos Grækerne findes en Mængde Syndflodssagn. Det mest bekendte er det, der knytter sig til De vk al ion.

og som i meget ligner den bibelske Beretning. Efter et af Sagnene vendte Duen ikke mere tilbage efter gentagne Gange at være sendt ud, men efter et andet vendte den tilbage til Devkalion med Dynd paa sine Fødder —.

Et meget mærkelig keltisk Syndflodssagn er bevaret i England og gengives i de vallisiske Sange saaledes: En af de forfærdeligste Begivenheder var Udbrudet af Llyn og Llion (Søernes Sø), der oversvømmede Verden, saa alle Mennesker druknede undtagen Dvyan og Dvyvak, der slap bort i et nøgent Skib (et Skib uden Sejl) og befolkede Britannien. Dette Skib var bygget af den himmelske Herre Neivion og optog i sig et Par af hver Dyreart, da Llyn og Llion brød ud. Der fortælles fremdeles, at Skibet strandede paa Toppen af en Høj, og at den mytiske Syndflodspatriark optræder som Agerdyrker og opdager Vinen samt danner de mærkelige Stene Goyddon Ganhebon, hvorpaa alle Videnskaber i Verden var optegnet. Ogsaa Regnbuen blev sat i Forbindelse med det Sagn —————.

Hos vore hedenske Forfædre levede et meget utydeligt Minde om Syndfloden. Jetten Ymir laa og sov og faldt i Sved. Under hans venstre Arm voksede derefter en Mand og en Kvinde frem, og hans ene Fod avlede en Søn med den anden. Derfra stammer Rimtursernes Æt. Guderne Odin, Vile og Ve dræbte derpaa

Jætten Yrnir, og der strømmede saa meget Blod af hans Saar, at hele Rimtursernes Slægt druknede undtagen Bergelmer og hans Hus, som frelste sig i en Baad og blev Grundlægger af en ny Rimturseræt. Senere skaber Guderne det første Menneskepar, Ask og Etnbla, der fik Midgaard til Bolig. Her er saaledes de bibelske Beretninger vendt om, idet Syndfloden er sat foran Ska-belsen.

Gaar vi derpaa over til den ny Verden, finder vi med Forbavelse, at Minderne om Syndfloden lever i Sagn, der er udbredt ikke blot hos alle de forskellige amerikanske Folkestammer, men ogsaa blandt Beboerne paa de fjerne Sydhavsøer. Tillige finder vi det mærkelige, at Minderne om Syndfloden hos disse Folk er langt klarere end hos mange af den gamle Verdens Folkestammer. Det mærkeligste af dem alle er uden Tvivl den Syndflodsberetning, som ved Amerikas Opdagelse levede blandt de nu uddøde Urbeboere af Kuba: „En gammel Mand, der fik at vide, at der vilde komme en Vandflod, byggede et stort Skib og gik ind deri med sin Familie og en stor Mængde Dyr. Da Vandfloden varede saa længe, blev han til sidst træt af at vente og udsendte en Krage. Denne vendte ikke straks tilbage, men gav sig til at æde af de døde Kroppe. Senere kom

den dog tilbage med en grøn Gren." Ogsaa mange andre amerikanske Sagn har den Mærkelighed, at de dvæler ved Beskrivelsen af Dyrenes Udsendelse fra Arken. Et Sted (i Nordamerika) er det saaledes en Bæver og en Bisamrotte, der sendes ud, et andet Sted en Grib og en Kolibri.

Meksikanerne taler om „Vandenes Tidsalder“, og hos alle Indianerstammer fortæller Sagnet om en stor Vandflod. Naar man spørger Tamanakerne om, hvorledes Menneskeslægten overlevede denne Vandflod, svarer de: „En Mand og en Kvinde frelste sig paa et højt Bjerg, Tamanaku, der ligger ved Bredden af Ariveru, og idet de kastede Frugt af Mauritiapalmen bag ud over deres Hoveder, saa de, at der af disse Frugters Kærner blev frembragt Mænd og Kvinder, som paany befolkede Jorden.“

— — —

Vidunderligt er det at vandre om i Britisk Musæum i London, disse mægtige Haller, der rummer i tusindvis af Stene, Monumenter, Billedstøtter, Lertavler, der i Aartusinder har hvilet i jordens Skød, og som ved den nyere Tids Udgravninger er bragt for Lyset. Blandt disse Stene er ogsaa Lertavler, som er fundet i Ruinerne af Babylon og Ninive, og hvorpaa de kaldæiske Syndflods-sagn er fortalt.

Altsaa et nyt Vidnesbyrd om Bibelens Sandhed.

Det vil sige for os alle, for hvem Bibelen er Guds Ord. Thi underligt nok gives der Lærde i vor Tid — ogsaa her i vort Land — der i disse Syndflodssagn slet ikke ser nogen Bekræftelse paa Bibelens Sandhed, idet de nemlig paastaar, at det ikke er Bibelens Syndflodsberetning, der er den oprindelige, men derimod disse kaldæiske Sagn, som den bibelske Forfatter har „bearbejdet“ og „omsmeltet“.

Hvem har saa Ret? Ja, det overlader vi til enhver, der af Guds Naade har faaet Øret opladt til at høre; idet vi her skal gengive de væsentlige Træk af et af disse Sagn, der er fremstillet under Form af et Heltedigt.

Den kaldæiske Noa, Sisutros eller Sit-Napitim, fortæller, hvorledes en af Guderne siger til ham:

*Dan dit Hus og byg dig et Skib.
Efterlad alt hvad du kan
og søg at redde dit Liv.
Opgiv det Gods, du har,
og sørg for at holde din Sjæl i Live,
og bring saa hele dit Afkom ind i Skibet.
Angaaende Skibet, som du skal bygge,
... Alen skal være dets Længdes Maal,
og ... Alen i Udstrækning, Bredden og Højden skal
være.*

Lad det saa glide ud i de dybe Vande.

*Jeg forstod det og sagde til Ea, min Herre:
 Hvad det angaar at bygge Skibet,
 som du saaledes har budet,
 vil jeg adlyde og gøre det.
 Men hvad skal jeg svare Byen og Folket
 og alle de gamle?
 Ea siger til mig,
 ja til mig, sin Tjener, han taler:
 Du skal sige til dem:
 Siden Bel er blevet mig fjendtlig,
 vil jeg ej bo i Byen,
 vil jeg ej lægge mit Hoved til Hvile
 i Bels Land;
 men i Dybet jeg vil stige ned
 og bo hos min Herre.
 Bel vil lade regne Frugtbarhed over dig.*

Derpaa fortælles, hvorledes han bygger Skibet, stryger det over med Beg udvendig og indvendig samt bringer Levnedsmidler derind. Saa fortsættes der:

*Markens Kvæg og Markens vilde Dyr
 og mit Folks Sønner — alle du bringe der ind.
 Solguden fastsatte Tiden
 og fremførte Oraklet: om Natten jeg lader
 Ødelæggelse regne fra Himlene.
 Gaa ind i Skibet og luk din Dør.*

*Tiden sig nærmed', og han fremførte Oraklet:
 I denne Nat jeg lader Ødelæggelse regne fra Himlene.
 Jeg saa med Rædsel hen til den Time,
 angst for den Stund, jeg Dagens Lys skulde se;
 saa traadte jeg ind i Skibet og lukked" min Dør.*

*Ved Daggry Morgenens Vande opsteg
 fra Himlens Horisont — en dunkel Sky.
 Midt i den tordnede Stormguden Rimmon,
 Nebo og Merodak, Kongen, skred foran.
 De, som Tronen bar, marscherede frem
 over Bjerg og Dal.
 Dødens mægtige Gud Hvirvelvinden slipper løs,
 Uras gaar frem og lader Stormene blæse,
 Underverdenens Aander løfted' deres Fakler.
 Ved Lynet fra dem sætter de Verden i Brand.
 Stormgudens Heftighed naaede Himlen,
 og alt Lys blev forvandlet til Mørke.*

*Seks Dage og Nætter rasede Vinden,
 og Floden og Stormen hærged'.
 Den syvende Dag, da den kom, standsede Floden,
 Stormen, der havde kæmpet som en Armé,
 lagde sig, Havet sank,
 og Vandflodens Uvejr var endt.
 Ned i Dybet jeg saa og opløfted' et Skrig,
 for den hele Slægt af Mennesker
 var forvandlet til Ler,*

og som Træstammer Ligene flød omkring.
 Jeg lukkede Vinduet op,
 og Lyset faldt paa mit Ansigt,
 saa bøjed' jeg mig og satte mig ned og græd,
 over mit Ansigt Tatarerne strømmede ned.
 Hinsides Vandet saa jeg en Kyst,
 tolv Gange fjernt sig hæver et Land.
 Paa Nizirs Bjerge Skibet stødte paa Grund.
 Landet Nizirs Bjerg holdt Skibet
 og tillod det ikke at flyde.
 En Dag og endnu en Dag Nizirs Bjerg holdt det.
 En tredje Dag og en fjerde Nizirs Bjerg holdt det.
 En femte Dag og en sjette Nizirs Bjerg holdt det.
 Men da den syvende Dag kont, sendte jeg ud en Due
 og lod den flyve.
 Duen fløj af sted og kom igen,
 den fandt ej noget Hvilested og vendte tilbage.
 Jeg sendte en Svale ud og lod den flyve.
 Svalen fløj afsted og kom igen,
 den fandt ej noget Hvilested og vendte tilbage.
 Saa sendte jeg ud en Ravn og lod den flyve.
 Ravnens fløj af sted og saa Vandene synke.
 Den nærmede sig, den vadede, den skreg
 og vendte ej mer tilbage.
 Saa sendte jeg ud (alt levende)
 til Himlens fire Hjørner, og bragte et Offer.
 Jeg bygged' et Alter paa Bjergets Tinde.
 Guderne lugtede Duften,
 Guderne lugted" den søde Duft.

Derpaa følger en Diskussion mellem Guderne. Bel er vred og siger:

„Lad ingen levende Sjæl komme bort,
 lad intet Menneske overleve i Dontmen."
 Uras aabned' sin Mund og siger —
 han taler til Krigeren Bel:

i

„Hvem andre end Ea kan forme en Tale?
 Thi Ea for stater sig paa al Slags Visdom."
 Ea aabned' sin Mund — han taler til Krigeren Bel:
 „Du er Gudernes Seer, o Kriger!
 Hvorfor, o hvorfor tager du ikke mod Raad,
 men lod en Vandflod komme?
 Lad Synderen bære sin egen Synd,
 og den onde bære sin onde Gerning.
 Tilsted dog at han ej ryddes bort,
 vær naadig, at han ej gaar til Grunde.
 I Stedet for at sende en Vandflod,
 lad Løver komme og formindske Menneskebørnens
 Tal.

I Stedet for at sende en Vandflod,
 lad Hyæner komme og formindske Menneskebørnens
 nenes Tal.

I Stedet for at sende en Vandflod,
 lad komme en Hungersnød og lad den (fortære)
 Landet.

I Stedet for at sende en Vandflod,

*lad Pestguden komme og formindske Menneskebør-
nenes Tal."*

*Saa tog Bel imod Raad igen ;
og steg ned i Skibet,
han greb min Haand og lod mig,
netop mig stige op.
Han tog min Hustru og lod hende
bøje sig ned ved min Side.
Han vendte sig om imod os, stilled' sig midt imel-
lem os*

*og velsignede os:
„Dødelig var Sisutros og hans Hustru hidtil.
Men herefter Sisutros og Hustru
skal være Ug Guderne, være lig os.
Og i det fjerne ved Flodernes Munding
Sisutros skal bo."
Saa tog han os bort, langt bort,
og ved Flodernes Munding lod han os bo.*

Et saadant Digt med al dets hedenske Gudetro skulde altsaa være Kilden til Bibelens Syndflodsberetning. Underligt, at der er kristne Lærde i vore Dage, der kan tro sligt.

Lad os rigtig tænke os ind i Forholdene.,
Syndfloden var et Værk af den Gud, som Hedningerne i Babylonien og Assyrien ikke kendte, men som var Israels Gud, og saa skulde disse Hedninger vide saa

god Besked med denne Begivenhed, medens Israel selv ingen Anelse havde derom, men maatte faa det at vide gennem disse Hedninger.

Guds eget udvalgte Folk, det Folk, som var under Guds særlige Førelse og Bevarelse, hvor Minderne om Guds store Gerninger som Følge deraf kunde bevares rener^o end hos noget andet Folkeslag — det Folk, som har givet Verden en Bibel, frembragt en Bog saa ren, saa ophøjet, saa vidunderlig, som intet andet Folk i Verden — dette Folk skulde altsaa slet ikke have nogen Anelse om Syndfloden, noget som helst Minde om denne Verdensbegivenhed, men skulde hente sin Viden derom fra hedenske Myter og Sagn! Ikke sandt — maa vi ikke smile ad en saadan Taabelighed.

Og ikke nok hermed. Hvis en saadan Paastand var sand, saa maatte den bibelske Forfatter jo være en bevidst Falskner. Thi det er jo kun nogle enkelte Træk, han har taget fra disse Myter og omsmeltet. Resten har han saa selv opdigtet — ligefrem tildigtet.

Og mere endnu. Hvad de hedenske Myter lægger i Munden paa en eller anden Afgud, fremstiller den bibelske Forfatter som noget, den levende Gud, Israels Gud har aabenbaret.

Han fremstiller Gud som Verdens Skaber, og som en hellig Gud, der drev Mennesket ud af Paradiset og forbandede Jorden for Syndens Skyld, og saa lægger

han en omdigtet hedensk Myte, altsaa et Falskneri, en Løgn i Munden paa denne samme hellige Gud. Det er jo Oud, der taler, og Gud der handler hele Tiden. Vers efter Vers begynder jo med: Herren saa — Herren angrede — Herren sagde — Jordan var forbandet for Guds Ansigt — Gud saa Jordan — Gud

sagde til Noa — Gud ihukom Noa. Tilbedelsen af den hedenske Afgud „omsmelter" Bibelens Forfatter til: Noa byggede Herren et Alter og ofrede Brændoffer. Og Velsignelsen af Noa og hans Sønner, hans Pagt med Noa og Forjættelsen til ham om, at han ikke mere vil ødelægge Menneskeslægten — alt dette knytter han til den samme hedenske Myte.

Men lad Stenene tale. Læs det hedenske Sagn inde fra Kaldæa — saaledes som det her er gengivet i Oversættelse — og læs saa Bibelens Beretning, og du vil ikke være i Tvivl om, hvad der er det oprindelige.

Træffende sagde Pastor Brostrøm, da han paa Britisk Museum omtalte dette Aktstykke:

„Den kaldæiske Beretning ligner den bibelske som en Abe ligner et Menneske."

Se saa paa Aben og paa Mennesket, og du vil ikke være i Tvivl om, hvem af dem der er skabt i Guds Billede.

VI

Hvad Kongen ikke fortalte.

Ved Eufrats og Tigris' Bredder laa de gamle, stolte Byer — Babylon, Ninive, Nimrud, Assur — med deres herlige Paladser, deres Kunstskatte og værdifulde Biblioteker. I Aartusinder har de ligget i Ruiner dybt nede i Jordens Skød, men ved ihærdige Udgravninger i den nyere Tid er de atter kommet for Lyset, og de rige Skatte er bragt hjem til Evropas Samlinger.

Særlig til Britisk Museum, der har faaet Broderparten af alle de Skatte, der er gravet op af den antike Verdens Jordbund — ikke blot i Asien, men ogsaa i Ægypten og Grækenland.

Naar vi vandrer rundt i disse vidunderlige Haller, er det som Oldtidens Aander er staaet op og taler til os gennem alle disse Billedstøtter, Obelisker, Vægdekorationer, Mumier og Marmorblokke.

Og ikke mindst gennem de utallige Lertavler, hvor-

paa Oldkirkens Herskere og Historieskrivere har skildret hine fjerne Folks Liv og Bedrifter.

Mange af disse „Stene" har selvfølgelig kun Interesse for Videnskaben, Kunsten, Arkitekturen og Arkæologien, men mangfoldige har ogsaa usigelig Interesse for Guds Folk, idet de „raaber" til os med høj Røst om Guds Ords Sandhed.

De kan ikke alle sammen omtales her i denne lille Bog, men nogle enkelte af dem, som talte højest til min egen Sjæl, skal jeg anføre.

Et Sted træffer vi nogle Cylindere, hvorpaa den assyriske Konge Senakerib fortæller om sine Erobring. Blandt andet fortæller han om sin Krig med Juda Konge Ezekias og den berømte Belejring af Jerusalem. Hans Beretning er fuld af Overmod og Praleri som altid, naar en østerlandsk Despot beretter om sine Krige. Løgn og Sandhed er blandet sammen, og dog kommer disse Stene til at aflægge et højt talende Vidnesbyrd om Bibelens Sandhed.

Hør hvad han fortæller om denne Krig og om sin Belejring af Jerusalem:

„Saa besejrede jeg Ezekias af Juda, som ikke havde underkastet sig mit Aag. Og ved Hjælp af Stormbukke og Belejringsmaskiner, ved Angreb af Fodfolk og ved Miner og Brescher i Murene, erobrede

jeg 46 af hans store Byer og befæstede Steder og utallige smaa Byer, som laa rundt omkring dem. Jeg bortførte derfra som Bytte 200,150 Mennesker, smaa og store, Mænd og Kvinder, Heste, Muldyr, Æsler, Kameler, Okser og en utallig Mængde Smaakvæg. (Ezekias) selv spærrede jeg inde i Jerusalem, hans kongelige Stad, som en Fugl i et Bur. Jeg opkastede Skanser omkring ham og tog Hævn paa nogle Mænd, som kom ud af hans By. Hans Byer, som jeg havde erobret, tog jeg fra ham og gav til Mitinti, Kongen af Asdod, og Padi, Kongen af Ekron, og Silli-Bel, Kongen af Gaza. — — Ezekias blev overvældet af min Majestæts Herlighed, og Araberne og hans mest trofaste Krigere, som han havde ført ind i sin kongelige Stad, Jerusalem, for at forsvare den, flygtede. Og han sendte sine Gesandter efter mig til min kongelige Stad Ninive, for at hylde mig og betale en Tribut af 30 Talenter Guld, 800 Talenter Sølv, kostbare Stene og Sminke — en vældig Skat tilligemed hans Døtre og Kvinder fra hans Palads, og mandlige og kvindelige Musikantere."

Havde vi nu kun haft Senakeribs egen Beretning om denne Krig, saa maatte man i høj Grad undre sig.

Med brammende Ord fortæller han, hvorledes han lægger sig med sin Hær omkring Jerusalem, hvorledes han indeslutter Kongen „som en Fugl i et Bur", hvor-

ledes Ezekias blev overvældet af hans Majestæts Herlighed, og saa fortsætter han med at berette, at han uddelte de erobrede Byer til nogle Nabokonger, og at Ezekias sendte Gesandter efter ham med en stor Tribut.

Men Sejren, Erobringen af Byen! Den maatte jo dog være gaaet forud for Betalingen af Tributten — Krigsomkostningerne. Men den hører vi ikke et Ord om, blot at Ezekias sendte Gesandter efter ham til Ninive med den store Tribut. Det lyder underligt.

Skulde han mon have glemt at berette om Sejren. Denne Storpraler glemte dog ellers aldrig at omtale sine Sejre, selv om de var tvivlsomme. Hør saaledes hans svulstige Beretning om en Sejr han vandt i Nærheden af Babylon:

„— — *Som en Løve blev jeg rasende og tog mil Panser paa; med min Hjelm (?), Kampens Tegn, dækkede jeg mit Hoved — — Dump som et Uhyre skreg jeg, som Stormguden brølede jeg — (over mine Modstandere) bragte jeg Ødelæggelse, skar deres Halse over som paa Vildt — og deres Indvolde lod jeg flyde ud over den vide Jord. De fyrige Gangere, Spandet for min Vogn, sank i deres tykke Blod som i en Strøm; paa Hjulene af min Stridsvogn, der nedtrampede onde og gode, klæbede Blod og Snavs; med Ligene af deres Krigere fyldte jeg Sletten ligesom Græs — deres Hænder skar jeg af — (Kongen af Elam, Kon-*

gen af Babel, Fyrsterne fra Landet Kaldu —), deres Telte lod de i Stikken, og for at redde deres Liv søndertraadte de deres (egne) Soldater i Mængde, de styrtede af sted; som en forfulgt Fugleunge mistede de Besindelsen.“*)

Og dog var denne Sejr saa som saa, thi efter en babylonisk Beretning hedder det om Assyrerne, at de „blev slaaet ned.“

Vi kunde da have ventet en bombastisk Beskrivelse af, hvorledes denne Vikingehøvding knuste sin Modstander, hvorledes Blodet flød i Gaderne, og Kong Ezekias blev slæbt efter hans Stridsvogn. Men han er fuldstændig tavs.

Og hvorfor?

Det ved vi godt. Hvad han har fortiet, har Gud fortalt os. Naar vi læser 2 Kong. 18 og 19, faar vi hele Sandheden at vide, og vi forstaar ogsaa, hvorfor den pralende Assyrerkonge er tavs paa dette Punkt

Vi faar at vide, at den omtalte Tribut slet ikke blev betalt efter denne Belejring men ved en tidligere Lejlighed — under Senakeribs Ophold i La kis. 2 Kong. 18, 14—16. Men han har anført det her, for at det skulde

---

*) Gengivet efter Aage Schmidts Bog: Udgravningerne i Assyrien og deres Betydning for Israel. N. P. M.

se ud, som om denne Belejring var endt med en glimrende Sejr for ham.

Vi læser dernæst om Senakeribs storpralende Trusler overfor Kong Ezekias. Vi faar at vide, at han to Gange har sendt Bud til Ezekias.

Den ene Gang lod han i formasteligt Hovmod sige til Kongens Udsendinge:

„Lader ikke Ezekias faa eder til at forlade eder paa Herren, i det han siger: Herren skal visselig fri os, og denne Stad skal ikke gives i Kongen af Assyriens Haand. -----Har Hedningernes Guder vel friet hver sit Land fra Kongen af Assyriens Haand? — — Hvem blandt alle Guderne i Landene er de, som har friet deres Land af min Haand, at Herren skulde redde Jerusalem af min Haand?" V. 30, 33 og 35.

Anden Gang lyder hans Ord endnu mere formasteligt.

„Saaledes skal I sige til Ezekias, Juda Konge: Lad din Gud, som du forlader dig paa, i k k e bedrage dig, saa du siger: Jerusalem skal ikke gives i Kongen af Assyriens Haand." Kap. 19, 10.

Dette fortier Senakerib fuldstændig.

Vi faar endelig at vide, at han har gode Grunde til at tie — fordi den levende Gud slog ham paa Munden.

Vi læser først om, hvorledes Ezekias bar sig ad overfor hans Trusler.

„Og Ezekias tog Brevene af Budenes Haand og læste dem; og han gik op til Herrens Hus, og Ezekias udbredte dem for Herrens Ansigt. Og Ezekias bad for Herrens Ansigt og sagde: Herre, Israels Gud, du som sidder over Keruber, du alene er Gud over alle Riger paa Jorden, du gjorde Himlen og Jorden. Herre, bøj dine Øren og hør! Herre, oplad dine Øjne og se! og hør Senakeribs Ord, som han sendte for at haane den levende Gud! -----Herre, vor Gud! kære, frels os fra hans Haand, at alle Riger paa Jorden maa kende, at du, Herre, du alene er Gud." Kap. 19, 14—16 og 19.

Vi læser fremdeles om den store Profet Esajas' mægtige Ord i Herrens Navn til denne hovmodige Monark.

„Dette er det Ord, som Herren har talt imod ham. Jomfruen, Zions Datter, foragter dig og spotter dig, Jerusalems Datter ryster med Hovedet ad dig. Hvem har du bespottet og forhaanet? Og imod hvem opløftede du Røsten? Du opløftede dine Øjne højt imod Israels hellige. Du bespottede Herren ved dine Sendebud. — — Efterdi du raser imod mig, og din Sorgløshed er kommen op for mine Øren, saa vil jeg lægge min Krog i din Næse og mit Bidsel i dine Læber og føre dig ad den Vej tilbage, som du kom paa. -----

Derfor saa sagde Herren om Kongen af Assyrien: han skal ikke komme ind i denne Stad og ikke skyde en Pil derind og ikke komme for den med Skjold og ingen Vold opkaste imod den. Han skal drage ad den Vej tilbage, som han kom paa, og ikke komme ind i denne Stad, siger Herren. Thi jeg vil beskærme denne Stad for at frelse den for min Skyld og for Davids, min Tjeners, Skyld" V. 21—34.

Endelig læser vi om, hvorledes Gud udtrakke sin Haand og slog Tyrannen.

„Og det skete i den samme Nat, at Herrens Engel for ud og slog i Assyriernes Lejr Hundrede og fem og firsindstyve Tusinde, og der man stod aarle op om Morgen, se, da var de alle som døde Kroppe. Saa rejste Senakerib, Kongen af Assyrien, og drog bort og vendte tilbage og blev i Ninive." V. 35—36.

Sandelig — det er en af disse Stene, som „raaber". Hvad den hedenske Konge fortier er saare talende — taler sit mægtige Sprog om Guds Ords Sandhed. For Aartusinder tilbage har en østerlandsk Despot indgravet sin Berømmelse paa denne „Sten". I Aartusinder har den ligget i Jorden. Saa bringer Gud den for Lyset, og den maa — underligt nok ved det den ikke

fortæller — aflægge Vidnesbyrd om Sandheden af en af Bibelens underfulde Beretninger.

Kong Séakerib vil berømme sig selv, og anerkende, at han imod sin Vilje kommer til at berømme den levende Gud, som han kæmpede imod.

VII.

Der staar skrevet!

Det var Herrens Ord til Satan — hans eneste Svar paa alle Djævelens Fristelser.

„Der staar skrevet" — det var for Jesus afgørende — en Højesteretsdom, der ikke kunde omstødes, ikke forandres — ikke kunde appelleres eller kritiseres.

Man har prøvet paa det — ikke mindst i den nyeste Tid. Men Gud slaar atter og atter disse Kritikere paa Munden. Intet af alt det, der er gravet op af den antike Verdens Jord, har rokket ved Bibelens enkle og troværdige Fortællinger. Og mere endnu. Atter og atter findes der Stene — Lertavler, Inskriptioner — som direkte bevidner Sandheden af Bibelens Beretninger.

Man har peget paa Modsætningen mellem 2 Kong. 21 og 2 Krøn. 33. Begge Steder skildres Manasse som en ugudelig Konge, der gjorde hvad der var ondt

for Herrens Øjne. Men efter 2 Krøn. 33 blev Manasse til sidst omvendt. Der staar saaledes: „Og Herren talte til Manasse og til hans Folk; men de gav ikke Agt derpaa. Derfor lod Herren Kongen af Assyriens Hærførere komme over dem, og de greb Manasse iblandt Tornebuskene, og de bandt ham med to Kobberlænker og førte ham til Babel. Og da han kom i Angst, bad han ydmygelig for Herren sin Quds Ansigt og ydmygede sig saare for sine Fædres Quds Ansigt. Ja, han bad til ham, og Gud bønørte ham og hørte hans ydmyge Begæring og førte ham tilbage til Jerusalem, til hans Rige. Da kendte Manasse, at Herren var Gud." V. 10—13.

Modsigelse! raaber man. De to Beretninger stemmer ikke overens!

Professor Buhl skriver i sin Bog: „Det israelitiske Folks Historie" (Side 209): „At denne Omvendelse er uhistorisk, bevises slaaende af Kongebogens og Jeremias' Udtalelser, der ellers vilde indeholde en skrigende Uretfærdighed." (Jer. 15, 4).

Han blev jo ogsaa ført til Babylon, og Assyrerkongens Hovedstad var jo Ninive. Det passer altsaa heller ikke.

Og saa graver man en skønne Dag nogle „Stene" op, der slaar al Kritik til Jorden. Man faar at vide, at

Assyrerkongen Asurbanipal paa den Tid ogsaa regerede over Babylon, at hans Broder tillige med „andre Nationer" gjorde Opstand imod ham, og at Manasse nævnes i Listen blandt de Konger, som betalte Triblut til Asurbanipal. For dette Oprørs Skyld blev Manasse ført til Babylon.

Ogsaa Professor Buhl indrømmer, at det kan være gaaet saadan til. Han skriver:

„Utvivlsomt ligger der ogsaa her en *ægte* Overlevering til Grund, idet de enkelte Træk paa udsøgt Maade stadfæstes af Historien. Ganske som det her er skildret, blev Ægypterkongen Neko behandlet af Asurbanipal; og paa samme Maade havde Indskrifterne oplyst, hvorledes Manasse paa den Tid netop kunde føres til Babel. Asurbanipals Broder gjorde nemlig Oprør imod ham og forlokkede ogsaa forskellige vestlige Lande til at tage Del deri. Han residerede i Babel, som Assyrerkongen derfor i Aaret 648 maatte erobre. Har altsaa Manasse taget Del i denne Opstand, saa er det let forklarligt, at han bragtes til Babel, hvor Asurbanipal den Gang opholdt sig.

— — —

Ved Udgravningerne i Ninive fandt man ogsaa de kongelige Paladser med de for Videnskaben saa værdifulde Vægplader, som nu er opstillede i Britisk Museum.

De er prydet med dejlige Bas-Relieffer, der gengiver Assyrerkongernes Bedrifter. Bl. a. ser man et Billede af Senakerib, der er i Færd med at bygge sit Palads.

Men alt er sværtet over og bærer Mærke af Ild og Røg.

En underlig Stadfæstelse af Guds Ord. Profeten Nahum fortæller nemlig, at Ninive blev ødelagt ved Ild. Saaledes staar der:

„Se, dit Folk er Kvinder i din Midte, dit Lands Porte er aldeles opladte for dine Fjender; Ild har fortæret dine Portstænger. Drag dig Vand for Belejring, gør dine Befæstninger stærke; gak i Dyndet, og trød i Leret, tag fat paa Teglovnen! Der skal Ild fortære dig." Nahum 3, 13—15.

I „The Bible and the British Museum" fortæller Forfatterinden følgende morsomme og interessante Oplevelse!

„Da vi for nogle Maaneder siden sammen med nogle Venner besøgte Britisk Museum, var Foraarsrengøringen i fuld Gang. Væggene og Gulvene var blevet malet og vasket, og man var i Færd med at rense selve Monumenterne. Glasset var taget bort fra de store Vægplader, som forestillede Bygningen af Senakeribs Palads, og en Arbejder laa paa Knæ foran en af dem. Ved Siden af ham stod en Spand Vand, og i Haanden havde han en

Skurebørste, som han brugte af alle Kræfter. Vi stod og lagde Mærke til ham, medens han med stor Iver skrupede løs paa et Hjørne af den store Bas-Relief. Ved Anvendelse af en rigelig Mængde Sæbe og Vand, gjorde han sit bedste for at fjerne de øjensynlige Spor af Røg og Ild.

Saa fortæller hun, at Manden blev i høj Qrad overrasket, idet de sagde til ham:

„Ved De, hvad De er i Færd med at gøre? De gør jo Forsøg paa at vaske Beviset for Guds Ords Sandhed bort. Disse Mærker af Ild er jo et Bevis paa, at Herrens Profeti er opfyldt.“

Saa tog de en Bibel frem — alle troende Englændere har jo en Bibel med — og viste ham, hvad Profeten Nahum havde sagt om Ninives Undergang.

Som Manden ligger der og skrupper løs, synes han at være en levende Illustration til den vantro moderne Kritik. Den gør ogsaa, hvad den kan, anvender alle Midler for at fjerne Beviserne for Guds Ords Sandhed. Og saa staar dette Bevis der alligevel — uudslettelig — som indbrændt af den levende Guds Ild.

Skriften kan ikke rokkes.

Vi kender alle den underfulde Fortælling om Belsazars Gæstebud, som han gjorde for alle sine „tusinde

Fyrster“, og hvor de sad og drak Vin af de Quld- og Sølvkar, som Nebukadnezar havde taget i Herrens Tempel i Jerusalem.

Vi ved, hvorledes en Haand pludselig skrev nogle Ord paa Væggen, som Daniel udlagde for den skælvende Konge saaledes:

„Gud har talt dit Riges Dage og gjort Ende paa dem.— Du er vejet paa Vægtskaalen og fundet for let.— Adsplittet er dit Rige og givet Mederne og Perserne.“

Vi ved endelig, at Opfyldelsen var ganske nær, idet Perserkongen Cyrus den samme Nat indtog Staden og Belsazar, Kaldæernes Konge, blev dræbt.

Det fortæller Daniel i det femte Kapitel af sin Bog.

Men Daniel er ikke paalidelig. Der er Kritikere, der er saa kloge, at de kender Babylons Historie meget bedre end Daniel — efter deres egen Mening. Og disse Kritikere ved ganske bestemt, at Fortællingen om Kong Belsazar ikke er andet end en Myte. Historien bevidner nemlig, at den sidste Konge i Babylon ikke hed Belsazar, men Nabonidus.

Men saa en skønne Dag begyndte Stenene ogsaa at tale om denne Sag, og Stenene bevidnede, at Daniel alligevel vidste bedre Besked end Kritikerne.

Man fandt nemlig nogle Inskriptioner med en Be-

retning om, hvorledes Nabonidus genopførte Templet for Maaneguden i Ur. Beretningen slutter med en mærkelig Bøn af Nabonidus til Maaneguden, og i denne nævner han sin ældste Søn Bel-shar-utsur (Belsazar).

„Bevar mig, Nabonidus, Konge af Babylon, fra at synde imod din ophøjede Guddom, og skænk mig naadigst et langt Liv. Og Belsazar, min førstefødte Søn, mine Lænders Frugt, indgyd i hans Hjerte Frygt for din ophøjede Guddom, saa at han ikke begaar nogen Synd, men kan faa Del i Livets Fylde.

Denne Nabonidus' ældste Søn og Arving var indsat til Regent i Babylon under sin Faders Fraværelse og blev dræbt den Nat, Perserne indtog Byen.

Dette bekræfter altsaa Daniels Beretning. Tillige forklarer det det mærkelige Udsagn i Dan. 5, 29:

„Og de udraabte om Daniel, at han skulde være den tredje mægtigste i Riget.”

Ja, for Belsazar var selv kun den anden — den næst mægtigste. Den første var hans Fader Nabonidus.

Ogsaa en anden Sten i Britisk Museum bevidner, at de bibelske Forfattere ved Besked med, hvad de skriver om, selv om det synes Videnskaben uforstaaeligt.

I Ap. G. 17, hvor Lukas fortæller om Paulus' Op-

hold i Thessalonika, nævner han i Vers 6 og 8 Byens Øvrigheds personer med Navnet „Politarker”, et Navn, som man ikke er vant til at møde i den græske Literatur.

Og saa har Lukas selvfølgelig taget fejl. Han plejer dog ellers at være en paalidelig Historieskriver og sætte sig grundig ind i det, han vil skrive om. Han siger selv, at han „nøje har gennemgaaet alt forfra” og nedskriver det „i Orden”, for at Theofilus — den Mand han skriver til — kunde „erkende Paalideligheden” af de Ting, hvorom han mundtlig var blevet undervist. Luk. 1, 3—4.

Men hvad! Lukas var jo dog kun et Menneske, der kunde tage fejl, og det har han aabenbart gjort her. Han har ikke rigtig været inde i Forholdene i Thessalonika og er derved kommet til at give Øvrigheden et forkert Navn. Men denne Fejltagelse vidner jo blot om, at Bibelen ogsaa har en menneskelig Side og kan fejle, særlig i det historiske.

Saaledes er der Kritikere, der har sagt.

Men saa finder man en Dag en Sten, en lille Tavle nede i Jorden, der hvor Thessalonika har ligget, og den lukker Munden paa alle Kritikere.

Inskriptionen paa den har ikke Spor at gøre med Kristendom, men der forekommer akkurat det samme

Udtryk om de samme Øvrighedspersoner: „Politar-ker.“

Man kunde tænke sig, at det har været en lokal Titel, en særlig Betegnelse, som var ejendommelig for Øvrigheden i Thessalonika. Hvis det er Tilfældet, saa vidner det blot om den Nøjagtighed og Samvittighedsfuldhed, hvormed Lukas har sat sig ind i det, han med-
deler.

Den lille Tavle er ikke nem at finde, da den er opstillet i en Krog, og jeg havde næppe bemærket den, hvis ikke min uforlignelige Fører, Pastor Brostrøm, der er en speciel Kender af Britisk Museum, havde gjort mig opmærksom paa den. Men kommer du nogen Sinde til London, saa skulde du se at finde den. Den staar der i Krogen, lille og ubemærket, men dog som et Vidne om vor Bibels Paalidelighed — ogsaa i Smaating.

Gennem minderige Galérier.

Der er mange andre Stene i det herlige Museum, der taler deres mægtige Sprog til os. Nogle er som et direkte Forsvar for bibelske Sandheder, som Kritikerne drager i Tvivl. Dem har vi nævnet et Par Eksempler paa. Vi møder ogsaa andre, der vel ikke direkte forsvarer Bibelen, men enten bekræfter dens Sandhed eller paa anden Maade tjener os til Bestyrkelse og Opbyggelse.

Lad os vandre lidt rundt og se paa dem.

Vi standser først forbavset og forundret over to vældige fantastiske Skikkelser, der er sammensat af et Menneske, en Ørn, en Løve og en Okse.

Det er Bibelens Keruber, som omtales i Ps. 99 og Ez. 1.

Daniel har ofte staaet og betragtet disse Skikkelser eller gaaet imellem dem, hver Gang han traadte

ind i Kongens Palads. Det er vel dem, han har haft for Øje, naar han taler om de store Dyr, der stiger op af Havet.

Vi gaar videre og træder ind i et Rum fuldt af Minder fra det gamle Efesus.

Særlig standser vi ved nogle vældige Blokke, der stammer fra Ruinerne af det berømte Artemis-Tempel.

Medens vi staar og betragter disse Blokke, synes Ap. G, 19 at faa nyt Liv og ny Interesse. Vi ser Paulus staa overfor det mægtige Tempel. Vi hører Sølvsmeden, der ser sin Forretning i Fare, skrigе op.

„Men der er ikke alene Fare for, at denne vor Haandtering skal komme i Foragt, men ogsaa for, at den store Gudinde Artemis's Helligdom skal blive agtet for intet, og at den Gudindes Majestæt, hvem hele Asien og Jorderige dyrker, skal blive krænket." V. 27.

Ja, det berømte Artemis-Tempel var virkelig i Fare, i meget større Fare end Demetrius anede. Det Evangelium, som Apostelen prædikede, bragte det til at synke i Grus, og nu staar vi her i London midt imellem dets Ruiner.

Vi forstaar ogsaa, at det maatte ligge saa nær for Paulus i sit Brev til Menigheden i Efesus at bruge Billedet af Templet, der er bygget „paa Apostlenes og.

Profeternes Grundvold med Jesus Kristus selv som Hovedhjørnestenen."

— — —

Vi gaar videre — og staar overfor kolossale Statuer af de gamle Faraoer — udhugne i Sten.

En af dem skal være Amenophis I, „Udgangens Farao".

Vi standser foran denne Skikkelse og falder i Tanker. — Det var jo ham, der kæmpede med den levende Gud om Israel, ham, Gud maatte sende de store Plager. Og overfor ham har Moses staaet mange Gange i Herrens Kraft.

Det er en af de Stene, der „raaber".

Vi stiger op ad Trappen, højt op og staar endelig i en vældig Sal fuld af Mumier. Og vi bliver atter stille.

Hvad er det mon for Menneskebørn, der ligger her i disse Svøb, og som har ligget saadan i Tusinder af Aar. Vi tager uvilkaarlig vor Bibel og læser 1 Mos. 50.

„Da faldt Josef over sin Faders Ansigt og græd over ham og kyssede ham. Og Josef befalede sine Tjenere, Lægerne, at balsamere hans Fader. Saa balsamerede Lægerne Israel. Og fyrretyve Dage medgik dertil."

I en saadan Mumiedragt har Jakob altsaa været indsvøbt, og vi forstaar bedre, at han saa-

ledes kunde bringes hjem til Kanaan og begravet i sine Fædres Grav.

Og saadan har Josefs Mumie set ud — den han befalede dem i sin Tid at føre med til Kanaan.

Vi stiger ned igen og træder ind i en dejlig Hal, det saakaldte „Elgin Galeri“, med Skulpturer fra det berømte Parthenon i Athen.

Dette herlige Kunstværk har Paulus ofte betragtet, og det var vel det, han havde for Øje, da han sagde de bekendte Ord:

„Efterdi vi da er Guds Slægt, bør vi ikke mene, at Guddommen er lig Guld eller Sølv eller Sten, formet ved Menneskers Kunst og Opfindsomhed. Efter at Gud altsaa har baaret over med disse Vankundighedens Tider, byder han nu Menneskene, at de alle og alle Vegne skal omvende sig.“ Ap. G. 17, 29—30.

Efter den gamle Bibeloversættelse, er det det eneste Sted, hvor Ordet „Kunst“ forekommer i N. T. — her hvor Paulus staar overfor virkelig Kunst — ja overfor Verdens herligste Kunstværk. — Gud ødsler ikke med Ordet Kunst.

Naar vi tænker os Paulus staaende mellem alle disse Gudebilleder og Altre paa Athens Torv, forstaar vi ogsaa et saadant Ord:

„Medens nu Paulus ventede paa dem i Athen, har medes hans Aand i ham, da han saa, at Byen var fuld af Afgudsbilleder.“ Ap. G. 17, 16.

Endelig træder vi ind i det „romerske Galeri“ og staar pludselig Ansigt til Ansigt med Buster af Roms mest bekendte Kejsere i det første Aarhundrede.

Først Augustus — han, som lod „Alverden“ indskrive i Mandtal og saaledes blev brugt af Gud til, at Forjættelsen kunde opfyldes, at Jesus skulde fødes i Bethlehem. Han regerede fra Aar 29 før Kristus til 14 e. K.

Dernæst Tiberius — fra Aar 14—37 — ham, der var Verdens Herre, da vor Frelser vandrede om paa Jorden og led og døde.

„Men i Kejser Tiberius's femtende Regeringsaar, da Pontius Pilatus var Landshøvding i Judæa, og Herodes var Fjerdingsfyrste i Galilæa — — medens Annas og Kajfas var Ypperstepræster, kom Guds Ord til Johannes -----.“

Det Ansigt har Jesus ogsaa en Gang betragtet. — Vi mindes den Tildragelse, hvor Farisæerne sagde til ham: „Hvad tykkes dig, er det tilladt at give Kejseren Skat eller ej?“ Og Jesus svarede: „I Hyklere, hvorfor frister I mig? Vis mig Skattens Mønt“

Og de bragte ham en Denar. Og han siger til dem:
„Hvis Billede og Overskrift er dette?"

Og de svarede: „Kejserens".

Det Billede, der var præget paa Mønten, var Kejser Tiberius' — det samme, som vi staar overfor.

Det var Kejser Tiberius, Jøderne tænkte paa, da de raabte til Pilatus.

„Dersom du lader ham løs, saa er du ikke Kejserens Ven."

Dernæst kommer en Buste af den gamle Klaudius. Fra 41—54. Han omtales i Ap. G. 11, 28 og 18, 2. Han drev Jøderne ud af Rom, hvad der gav Anledning til, at Akvila og Priskilla drog til Korinth.

Saa kommer den mest kendte af alle Roms Kejsere, Nero — fra 54—68.

Vi betragter dette Ansigt, overfor hvilket Paulus har staaet flere Gange, hvor det gjaldt Liv eller Død. Vi betragter det store Hoved med den svære Nakke, og den tykke Hals, der minder om Sanselighed og Kødighed. Det var ham, Paulus appellerede sin Sag til, da han sagde: „Jeg staar for Kejserens Domstol, og der bør jeg dømmes----- jeg skyder mig ind under Kejseren."

I den første Tid af hans Regering straffedes det ikke med Døden at være en Kristen. Vi ved endog, at Evan-

geliet havde vundet Indgang ved selve Hoffet. Paulus skriver saaledes:

„Det er blevet aabenbart for hele Livvagten og for alle de øvrige, at mine Lænker bæres for Kristi Skyld." Phil. 1, 13. -----»Alle de hellige hilser eder, men mest de af Kejserens Hus." 4, 22.

Men senere opæggedes denne Kejsers dyriske Grusomhed, og saa brød Forfølgelsen løs. De Kristne fik Skyld for Roms Brand, som efter al Sandsynlighed Kejseren selv havde foranstaltet, og saa blev de pint til døde, ja bundne til Pæle, overhelt med Beg, og brændt i Kejserens Haver til Forlystelse for Tyrannen.

Medens; vi betragter dette Ansigt, er det dobbelt gripende at læse Pauli Ord 2 Tim. 4, 16—17.

„Ved mit første Forsvar kom ingen mig til Hjælp, men alle lode mig i Stikken; (gid det ikke maa tilregnes dem)! Men Herren stod hos mig og styrkede mig, for at Ordets Prædiken skulde fuldbyrdes ved mig, og alle Hedningerne høre det; og jeg blev friet fra Løvens Gab."

Men han vidste dog: „Jeg ofres allerede, og Tiden til mit Opbrud er for Haanden." Og vi ved ogsaa, at han snart efter maatte lægge sit Hoved under Bøddeløksten.

Saa kommer Busten af Titus, han, der opfyldte

Herrens Profetier over Jerusalem. Læg Mærke til, at der staar: „Kongen sendte sine Hære ud." Matth. 22, 7.

Dernæst en Kvinde, Domitia, den grusomme Kejser Domitians ulykkelige Hustru. Man antager, at det var under denne Kejser, Johannes blev forvist til Patmos.

Saa følger en Buste af Trajan, under hvem Ignatius, Apostelen Johannes Discipel, blev ført fra Antiokia til Rom og kastet for de vilde Dyr. Og dermed er vi naaet til Enden af de Kejsere, som spiller en Rolle overfor de Personer, der omtales i Bibelen.

— — —

Jeg husker, da jeg var Dreng, at det stod for mig som noget af det herligste, om jeg kunde have faaet Lov til at leve et Aar i Oldtiden og et Aar i Middelalderen. Dette Ønske var naturligvis forfængeligt. Men naar vi sidder her foran disse Buster af Roms Kejsere — og de er sikkert et temmeligt tro Udtryk for, hvorledes de saa ud — saa er det, som flyttes man tilbage til disse Tider. Minderne bliver saa levende og taler deres stærke Sprog. Og Summen af det alt sammen bliver dette:

Alle disse Verdens mægtige Herskere er døde og deres Troner styrtet ned. Men Jesus lever, og hans Evangelium, som de forfulgte, lever, og vil leve evindeligt,

IX.

Verdens aabne Saar.

—

Jeg stod en Dag i det herlige Westminster Abbedi i London, dette vidunderlige Mausoleum, hvor saa mange af Englands Konger og Stormænd hviler —. Jeg havde betragtet alle disse kostbare Sarkofager, Monumenter, Buster og Gravstene, som det vrimler af. Men der var een Grav, jeg ikke havde set. Og det var dog ikke mindst for dens Skyld, jeg var gaaet derind. Men jeg kunde ikke finde den.

Jeg var standset midt ude i det store, aabne Kirkeskib og stod og saa mig omkring. Saa spurgte jeg en Herre, der kom forbi:

„Hvor er Livingstones Grav?"

„Sir", svarede han med et Smil og pegede nedad.

Jeg stod lige midt paa Gravstenen. Da jeg saa ned, lyste den lange, pompøse Gravskrift mig i Møde.

„Bragt over Land og Hav af trofaste Hænder hviler her DAVID LIVINGSTONE, Missionær, Rejsende, Menneskeven. Født i Blantyre, Lanarkshire 19. Marts 1813. Død i Chitambos By, Ulala 1. Maj 1873. 30 Aar igennem blev hans Liv givet hen i utrættelig Anstrengelse for at bringe de indfødte Stammer Evangeliet, udforske uafslørede Hemmeligheder og afskaffe den ødelæggende Slavehandel i Central Afrika, hvor han skrev som sit sidste Ord: „Alt hvad jeg har at tilføje i min Ensomhed er: Maatte Himlens rige Velsignelse komme over enhver — Amerikaner, Englønder eller Tyrk — som vil hjælpe til at læge dette Verdens aabne Saar.“

Længe blev jeg staaende og stirrede paa denne Sten, hvorunder David Livingstones Legeme laa og sov til Opstandelsens Morgen.

Det var en af disse Stene, som „raaber“, og den vil ligge der og tale sit mægtige Sprog til alle kommende Slægter — om hvad et Menneske kan udrette, naar Gud i dette Menneskes Hjerter har tændt den hellige, medlidende Kærlighed til arme, ulykkelige Hedningefolk.

Og hvor den talte til mig.

Først vendte den mine Tanker indad. — 30 Aar igennem var dette Menneskeliv givet hen, ofret til Gud

i utrættelige Anstrengelser for det ulykkelige Afrikas Skyld.

Og hvad var mit? Hvad havde jeg udrettet? Hvad havde jeg ofret for at tjene Gud?

Jeg maatte bøje mit Hoved. — Hvor blev jeg lille her ved denne Grav.

Og min Tanke gik udad.

„Verdens aabne Saar,“ staar der. Hvor havde Kærligheden her fundet et vældigt talende Udtryk for Afrikas Elendighed og Lidelser.

Ingen kendte dette sviende Saar bedre, ingen havde følt det dybere end han, der i 30 Aar havde givet sit Liv hen for at være med til at læge det.

Vilde ogsaa jeg være med?

Det raabte Stenen til mig.

Og maa jeg lade Raabet gaa videre — vil ogsaa du være med?

Thi Saaret er der endnu — med sin brændende Svie. Intet Saar svier vel som dette.

Vel er Slavehandelen afskaffet — paa Papiret. Men Muhammeds Magt er ikke brudt — ja saa langt fra, at den vel aldrig har været stærkere og mere faretruende for det ulykkelige Afrika end nu. Og alle Vegne, hvor Islam har Magten, der florerer Slavehandel — og Kvindehandel — aabent, om den kan — ellers i Smug.

Ved du, at store Dele af Afrika er vældigt truet af Islam? Ved du, at denne brændende Ørkenvind for Tiden fejer hen over Central Afrika — særlig hen over det store, mørke Sudan?

Og den kan kun standses ved Evangeliet — hvis — ja hvis det kommer først, saa de indfødte vindes for Kristus, før Islam kommer.

Derfor haster det.

Ingen Steder i Verden har Kongens Ærinde saadan Hast som i Afrika!

Mon vi ved det? Mon Danmark ved det?

Andre har faaet det at se.

I første Bind af Edinburgh-Konferencens Beretning staar bl. a.:

„To Magter strides om Afrika — Kristendommen og Islam.”

„Hvis Forholdene udvikler sig i den Retning, som de nu peger imod, vil Afrika blive et muhammedansk Land.”

„Islam gør stærke Fremskridt for at erobre de hedske Stater og Folk. Derfor rejser der sig indenfor Kirken mere og mere den Opfattelse, at Afrika for Tiden har et særligt Krav paa alle Missionssekskabers Opmærksomhed og Kraftudfoldelse.”

Dr. Kumm, den bekendte Videnskabsmand og Af-

rikarejsende, sagde under Edinburgh-Konferencen bl. a. — og han sagde det med Taarer i Øjet:

„I Skotlands Folk, der har fostret Mænd som Livingstone, Moffat, Machay osv., kom og hjælp os i det store Arbejde at standse Muhammedanismen i Afrika. Vi beder om 200 unge Mænd, der vil ofre deres Liv for Herren i Afrika!”

Ved Lucknow-Konferencen blev vedtaget følgende Resolution:

Afrika, det strategiske Centrum for Øjeblikket.

Denne Konference er fuldstændig i Overensstemmelse med Verdens-Missionskonferencens Dom i 1910, nemlig, at Afrika — uden at formindske Vigtigheden af Fremgang andre Steder — er det Omraade, hvorpaa vore nuværende Kræfter særlig maa samles for at møde Islams Fremtrængen.**)

Altsaa Verdens største Missionskendere er enige om, at vort Blik og vore Anstrengelser særlig maa rettes mod Afrika. Det haster alle Vegne — og Guds rige Velsignelse over alt Missionsarbejde i hele Verden — Kina, Indien, Australien, Amerika, ogsaa over alt dansk Missionsarbejde — men det haster særlig i Afrika,

*) Dette og de foregaaende Citater er anført efter Pastor Anton Pedersens Bog «Det mørke Sudan».

mere der end noget andet Sted for Tiden, fordi det her gælder om at vinde Negerstammerne, før Islam har taget dem.

Det har Danmark ogsaa begyndt at se. Der er jo begyndt et dansk Missionsarbejde i Sudan. „Dansk forenet Sudan Mission." Himlens rige Velsignelse over den!

Og vi vil være med. Vi kan ikke andet. Naar vi hører „Stenen" over David Livingstones Grav raabe til os om at hjælpe til at læge dette „Verdens aabne Saar" — hjælpe til at frelse Afrikas arme, sorte Børn ud af Hedenskabets, Islams og Satans Lænker — saa kan vi ikke andet end svare:

Vi maa være med!

Fra alt det skabte opstiger en Sang mod Himlen til Guds Herlighed. Ogsaa de livløse, maalløse Stene synger med — synger sin Tone i det store Kor.

Det kan alle høre, som vil.

Men der er Toner i Guds Symfoni, som ingen af os har hørt eller kan høre — endnu.

Det er Tonerne ovre fra „den anden Side Floden". — Vi véd, at ogsaa Himlen er fuld af Sang.

Guds Menighed syng for vor Skaber i Løn,
Engle syng med.

Og ikke blot Englene, men alle de himmelske Væsener. Men Tonerne kan ikke trænge igennem Dødens tykke, sorte Forhæng.

Kun en sjælden Gang er Forhænget trukket til Side, og enkelte udvalgte har faaet Lov til at høre det.

Saaledes Hyrderne paa Marken Julenat. Og særlig

den benaadede Apostel, da han sad ude paa den ensomme Ø i Havet.

Lad os lytte lidt til, hvad han fortæller om de himmelske Sangere og Instrumenter, der er med i Guds herlige Symfoni.

Johannes hørte saaledes syv Engle blæse i Basuner. Og læs i Aab. Kap. 8 og 11 om disse vældige Toner og hvordan de lød.

Han hørte Røster, der lød som „syv Tordener." Kap. 10.

Han saa et Glarhav blandet med Ild, og de sejrende staaende ved Glarhavet og holdende Guds Harper. „Og de sang Mose, Guds Tjeners, Sang og Lammets Sang, og sagde: Store og vidunderlige er dine Gerninger, Herre, Gud du Almægtige! Retfærdige og sande er dine Veje, du Folkeslagenes Konge." Kap. 15.

Han saa „de fire Væsener" og „de fire og tyve Ældste" falde ned for Lammet, holdende hver sin Harpe og Guldskaaler fyldt med Røgelse, som er de helliges Bønner. Og de sang en ny Sang om Lammet, der er slagtet og med sit Blod har købt til Gud Mennesker af alle Stammer og Tungemaal og Folk og Folkeslag. Kap. 5.

Og til sidst saa han alle Festers Fest — Lammets

Bryllup, og han hørte det store, trefoldige Halleluja.

„Jeg hørte en Røst af en stor Skare i Himlen, som sagde: Halleluja! Frelsen og Herligheden og Kraften tilhører vor Gud"

„Og de fire og tyve Ældste og de fire levende Væsener faldt ned og tilbad Gud, som sad paa Tronen, og de sagde: Amen! Halleluja!"

„Og jeg hørte som en Røst af en stor Skare, og som en Lyd af mange Vande, og som en Lyd af stærke Tordener, der sagde: Halleluja! Thi Herren, Gud dem Almægtige, har tiltraadt Kongedømmet. Lad os glæde og fryde os og give ham Æren, thi Lammets Bryllup er kommet, og hans Brud har gjort sig rede." Kap. 19. —

Det er det himmelske Kor i Guds Symfoni. Det skal vi en Gang faa at høre, naar vi kommer indenfor Forhængen og Gud har gjort alle Ting nye.

Og ogsaa der oppe skal „Stenene tale." Herren siger:

„Den, som sejrer — vil jeg give en hvid Sten, og paa Stenen et nyt Navn skrevet, som ingen kender, uden den, som faar det." Aab. 2, 17.

Hvad det er for et nyt Navn er altsaa en Hemmelighed — og skal evig være en underfuld Hemmelighed

mellem Gud og den, som bærer det. Ingen anden kender det. Men selv kender han det.

Stenen skal fortælle ham det. — Stenen skal „tale“ evindeligt om den salige Rigdom, som ligger i det nye Navn.

Hvad skal vi da sige?

Maa vi ikke allerede her begynde at nynne med i det himmelske Kor — saa godt vi kan — stamme med i det store Halleluja —.

„Frelsen og Herligheden og Kraften tilhører vor Gud. -----Lad os fryde og glæde os og give ham Æren!“

